

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Katedra občianskeho práva

**Společné jmění manželů se zvláštním
zřetelem na dispozitivní úkony v rámci tohoto institutu**

/ Diplomová práce /

Diplomant: Ivana Voloníková, Ul. S. Sakalovej 157, 01401 Bytča, 5. ročník

Vedúci diplomovej práce: Doc. JUDr. Mgr. Salač Josef

2007

Čestné prehlásenie

„Prehlasujem týmto, že som diplomovú prácu na uvedenú tému spracovala sama, len s využitím prameňov v práci uvedených.“

V Prahe 31. októbra 2007

Ivana Voloníková

PodĎakovanie

Veľmi pekne Ďakujem Doc. JUDr. Mgr. Salačovi Josefovi za jeho odborné rady, pripomienky i podporu pri vypracovaní diplomovej práce.

Obsah

Úvod.....	6
Časť I.: Tri režimy majetkovoprávneho spoločenstva manželov.....	9
§ A : Zákonný režim SJM.....	11
Kapitola 1 : Vznik SJM.....	11
Kapitola 2 : Rozsah SJM.....	12
A. Predmet SJM.....	12
B. Vyvrátiteľná právna domnienka.....	15
Kapitola 3 : Obsah SJM.....	16
Kapitola 4 : SJM a podnikanie.....	17
Kapitola 5 : Zánik a vyrovnanie SJM.....	17
A. Zánik SJM pri zániku manželstva.....	17
B. Zánik SJM za trvania manželstva.....	18
C. Vyrovnanie SJM v prípade zániku SJM.....	19
§ B : Režim SJM založený rozhodnutím súdu.....	23
§ C : Dohodnutý režim SJM.....	25
Kapitola 1 : Možnosti modifikácie SJM.....	27
Časť II.: Dispozitívne právne úkony umožňujúce modifikovanie zákonného rozsahu SJM – Dispozitívny rozsah SJM.....	30
§ A : Úprava majetkovoprávnych vzťahov pred uzatvorením manželstva:	
Kapitola 1 : Predmanželská zmluva.....	30
A. Stávajúca právna úprava.....	30
B. Zrovnanie so situáciou na Slovensku.....	32
§ B : Úprava SJM počas manželstva:	
Kapitola 2: Zmluva o rozšírení SJM, zmluva o zúžení SJM, zmena doby vzniku SJM.....	35
A. Stávajúca právna úprava.....	35
B. Vyrovnanie SJM v prípade zúženia SJM.....	37
Kapitola 3: Úprava spoločná oddielu A a B.....	38
A. Zmluva – forma, náležitosti, odmena notára.....	38
B. Ochrana práv veriteľov a tretích osôb.....	40
§ C : Úprava SJM pri zániku manželstva:	
Kapitola 1: Dohoda o vyrovnaní SJM.....	43
A. Stávajúca právna úprava.....	43

Časť III. : Dispozitívne právne úkony umožňujúce modifikovanie zákonného obsahu

SJM – Dispozitívny obsah SJM.....	47
§ A : Modifikácia správy SJM.....	47
Záver.....	49
Použitá literatúra.....	51
Príloha.....	53

Úvod

Uzatvorením manželstva, či už ide o prirodzené vyvrcholenie vzájomných citov muža a ženy, alebo je dôvod akýkoľvek, vznikajú medzi týmito osobami opačného pohlavia najrôznejšie putá. Vedľa zväzkov sociálnych a spoločenských, je s uzatvorením manželstva neoddeliteľne spojený i vznik majetkovoprávneho spoločenstva. Bez ohľadu na to, či tento vzniká v okamžiku vstupu do zväzku manželského, alebo je vzájomnou dohodou snúbencov jeho vznik spojený až so zánikom manželstva. Tak ako tak, ide o inštitút, ktorý predstavuje majetkovoprávny vzťah sui generis, pretože môže vzniknúť a existovať len medzi mužom a ženou, ktorí sú manželmi. Rovnako i jeho zánik je až na zákonom stanovené výnimky úzko spätý s existenciou manželstva. Podľa súčasného českého právneho poriadku, ktorý tento inštitút nazýva „Společné jmění manželů“(SJM), sa jedná o jediné možné a nevyhnutné majetkovoprávne spoločenstvo medzi manželmi. Jeho subjektmi tak môžu byť len manželia, a to výlučne po dobu trvania manželstva, bez ohľadu na to, či spolu fakticky žijú.

Inštitút SJM nahradil predchádzajúcu právnu úpravu „Bezpodielového spoluvlastníctva manželov“ (BSM) a to zákonom č. 91 / 1998 Sb. s účinnosťou od 1.8.1998, ktorým bol zmenený a doplnený nie len zákon o rodine (zákon č. 94 / 1963 Sb., v znení zákona č. 132 / 1982 Sb., zákon č. 234 / 1992 Sb. a nález Ústavného súdu č. 72 / 1995 Sb.), ale i občiansky zákonník (zákon č. 40 / 1964 Sb.). Právna podstata SJM je totožná ako u BSM. Každý z manželov je vlastníkom celej nerozdelenej veci s tým, že je obmedzený rovnakým vlastníckym právom druhého manžela. Jedna z najzásadnejších zmien, ktorú spomínaná novela priniesla, spočíva v rozšírení rozsahu SJM i o pasíva. SJM tak zahŕňa majetok ako súhrn aktív a pasív patriacich manželom, samozrejme okrem dohodnutých alebo stanovených výnimiek. Najrôznejšie modifikácie SJM uskutočňované dohodou manželov (resp. snúbencov) vedúce k maximálnemu okliešteniu ako rozsahu tak obsahu SJM v prospech jedného z manželov, a to až na veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti síce zákon pripúšťa, na druhú stranu, dohodu o zániku SJM ako dôsledok samostatnej slobodnej vôle manželov, bez výnimky vylučuje. K zániku SJM i počas trvania manželstva môže dôjsť jedine na základe rozhodnutia súdu a to v prípadoch stanovených zákonom. Vedľa rozsahu SJM, ktorý vyjadruje čo je predmetom SJM, je možné rozlišovať i obsah alebo správu SJM. Úprava správy odpovedá na otázku, čo ktorý z manželov pri správe spoločného majetku môže, musí alebo naopak nesmie činiť.

Základná úprava SJM je obsiahnutá v ustanoveniach Občianskeho zákonníku, z. č. 40 / 1964 Sb. , v hlave druhej, pod názvom „Spoluvlastníctví a společné jmění“. Táto obecná právna úprava, spolu s ustanoveniami ďalších zákonov upravujúcich inštitút SJM (napr. Zákon o konkurze a vyrovnaní), vytvárajú rámec, podľa ktorého môže SJM bez ďalšieho existovať po určitú časť, či dokonca i celú dobu manželstva. Spomínaný rámec označujem ako „Zákonný režim SJM“. Neprekročenie zákonného režimu dnes, ale predovšetkým výhľadovo do budúcnosti, bude skôr výnimkou. Prežitkom dôb minulých, kedy muž i žena v absolútnej väčšine prípadov vstupovali do manželstva, jednak v priemerne nižšom veku ako je tomu už i dnes a preto, no nie len preto, že boli i podstatne menej ekonomicky samostatní. Až na niekoľko výnimiek, nebolo ničím neobvyklým, keď snúbencami boli osoby, ktoré prah dospelosti biologickej prekročili len nedávno a zároveň sa spoločne stavali na začiatok trate vedúcej k dosiahnutiu dospelosti i ekonomickej. Absolútnu väčšinu svojho majetku tak nadobudli spoločnými silami za trvania manželstva. Samozrejme, nie je možné povedať, že už v súčasnej českej spoločnosti každá žena či muž vstupujú do manželstva jedine s „Predmanželskou zmluvou“ a v následnom manželstve si svoj majetok neustále chránia pred strašiakom – rozvodom. Je nutné však očakávať stále rastúcu tendenciu v ochrane vlastníckeho práva i v tomto smere. Hlavnými dôvodmi sú zmeny v hierarchii hodnôt, ktoré už niekoľko rokov môžeme sledovať v západných vyspelých spoločnostiach , a ktoré sa stále viac začínajú prejavovať i v našich geografických šírkach. Predovšetkým ide o prioritnú snahu dosiahnuť či už dostatočné vzdelanie alebo sa inak kvalifikovať, aby sa každý jedinec, muž ako žena dokázal najskôr zabezpečiť sám, a až potom pristupuje k ďalšiemu kroku spočívajúcemu vo vytváraní pevnejších zväzkov. Nejde pri tom iba o chovanie vyvolané tlakom spoločnosti, ale tiež správanie reagujúce na stávajúcu situáciu, kedy sa počet rozvodov rok od roku zvyšuje. Samozrejme, nie je možné spomínaný vývoj generalizovať a výklad uvedený vyššie sa bude týkať buď (a to hlavne) určitých spoločenských vrstiev, alebo/a skôr mestských oblastí. Na uvedený vývoj reflektuje i právo. Naproti úprave obsiahnutej v BSM, ktoré sa vyznačovalo značnou kogentnosťou, umožňuje nám dnešná, značne dispozitívna právna úprava SJM tento inštitút najrôznejšími, na základe svojej slobodnej vôle prejavovými úkonmi ho modifikovať. Za využitia dispozitívnych právnych úkonov je tak možné odkloniť sa od „Zákonného režimu SJM“ a vytvoriť tzv. „Dohodnutý režim SJM“. Pôjde tak o režim, prostredníctvom ktorého, si pri zachovaní nevyhnutných kogentných ustanovení zákona, môžu manželia (resp. snúbenci), stávajúce alebo ešte len budúce majetkovoprávne zväzky upraviť tak, aby sa maximálne vyhli akýmkoľvek budúcim nezhodám vo veciach

majetkovoprávných a mohli tak všetku energiu venovať rodine a partnerovi, bez ďalšieho „zbytočného trápenia“.

Vo svojej diplomovej práci chcem svoju pozornosť venovať predovšetkým uvedeným hmotne právnym dispozitívnym úkonom, umožňujúcim modifikáciu rozsahu, či obsahu SJM. Považujem za prínosné vypracovať prácu, v ktorej sa budem venovať výkladu inštitútov, ktorých celospoločenský význam neustále rastie.

ČASŤ I.

TRI REŽIMY MAJETKOVOPRÁVNEHO SPOLOČENSTVA

„Společné jmění manželů“ (SJM) je právní inštitút manželského majetkového práva. Ide o jedinú možnú právnu formu usporiadania vzájomných majetkových vzťahov manželov. V podstate sa jedná o špecifický typ majetkového spoločenstva, ktorý môže vzniknúť iba medzi osobami vo zväzku manželskom a to bez ohľadu na to, či spolu manželia fakticky žijú. Manželstvom sa pri tom rozumie trvalé spoločenstvo muža a ženy, založené zákonom stanoveným spôsobom¹⁾. Týmto je vylúčená možnosť vzniku SJM medzi osobami rovnakého pohlavia alebo medzi druhom a družkou.

„Společné jmění manželů“ nahradilo predchádzajúcu právnu úpravu, ktorou bolo od 1. 4. 1964 „Bezpodílového spoluvlastníctví manželů“ (BSM), a to zákonom č. 91 /1998 Sb., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o rodine (zákon č. 94 / 1963 Sb., v znení zákona č. 132 / 1982 Sb., zákona č. 234 / 1992 Sb. a nálezú Ústavného súdu č. 72 / 1995 Sb.) a Občiansky zákonník (zákon č. 40 / 1964 Sb., v znení neskorších predpisov), s účinnosťou od 1. 8. 1998. Spomínaná novela priniesla niekoľko veľmi zásadných zmien v oblasti manželského majetkového práva, dôsledkom ktorých nebola len formálna zmena v pomenovaní inštitútu z BSM na SJM. V skutočnosti bola vytvorená nová úprava manželského majetkového spoločenstva.

Inštitút SJM je možné označiť za úplne novú koncepciu manželského majetkového práva, ako plynie i z rozsudku Najvyššieho súdu **30 Cdo 1830 / 2000**, v odôvodnení ktorého sa uvádza, že SJM a BSM sú dva rozdielne inštitúty, a to pomenovaním, predmetom, rozsahom, obsahom i zánikom. Ďalej uvádza, že pokiaľ bolo za trvania manželstva súdom zrušené BSM ako inštitút manželského majetkového práva, nemohlo dôjsť k jeho transformácii na SJM ako nový inštitút manželského majetkového práva²⁾.

Spomínanou novelou došlo predovšetkým k rozšíreniu predmetu SJM, ktorým sa tak do budúca stali okrem vecí i majetkové práva a záväzky. Zákon naďalej neoznačuje SJM ako

---

¹⁾ Zákon o rodine, z. č. 94 / 1963 Sb.

²⁾ Šarman Jan: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely, Praha: ASPI, 2006

d'alší druh spoluvlastníctva, a to s ohľadom na poňatie, podľa ktorého môžu byť predmetom vlastníckeho práva len veci, nie i práva, resp. pohľadávky. A tiež, že SJM môže na rozdiel od podielového spoluvlastníctva vzniknúť iba medzi manželmi. SJM predstavuje pevnejšie, organizovanejšie a hlavne stabilnejšie usporiadanie majetkových vzťahov než spoluvlastníctvo podielové, pretože neumožňuje, aby ktorýkoľvek z manželov bezdôvodne vyvolal konanie pred súdom o jeho zrušení a bol so svojim návrhom (žalobou) úspešný³⁾. Zásadnou novinkou je včlenenie nových ustanovení do občianskeho zákonníku, ktoré, ako uvediem neskôr, zakotvili rozsiahle možnosti modifikácií SJM. Pokiaľ však ide o právnu podstatu SJM, ostáva zhodná ako u BSM. Každý z manželov je úplným vlastníkom celej (nerozdelenej) veci zo SJM s tým, že je obmedzený len rovnakým vlastníckym právom druhého manžela. Žiadny z manželov nemá na spoločnej veci nejaký zvláštny podiel, o ktorom by mohol prehlásiť, že je v jeho výlučnom vlastníctve. Podstata úpravy sa prejaví predovšetkým pri vyrovnaní SJM po jeho zániku pri dohode o tom, komu vec zo SJM ostane. Manžel, ktorému vec napr. automobil zostáva, tu vlastníctvo nenadobúda, pretože to už má, ale druhý z manželov o vlastníctvo prichádza. Premieta sa to i do úpravy spoločného užívania.

Stávajúca právna úprava SJM je obsiahnutá hlavne v Občianskom zákonníku, z. č. 40 / 1964 Sb., v hlave druhej pod marginálnou rubrikou „Spoluvlastnictví a společné jmění“. Úprava SJM sa oproti predošlej úprave BSM vyznačuje značnou dispozitívnosťou, takže zákonný režim SJM sa uplatní iba v prípade, že sa snúbenci alebo manželia nedohodnú inak. Môžeme teda rozlišovať tri režimy SJM. Prvý, „Zákonný režim SJM“ (§143 násl.) predstavuje zákonnú úpravu „základnej“ podoby SJM bez akéhokoľvek zásahu, či úpravy snúbencov, manželov, či rozhodnutím súdu . Ide o právnu úpravu, ktorá stanoví (ex lege) vznik SJM, čo tvorí predmet majetkového spoločenstva manželov, čo naopak predmetom SJM nie je. Ďalej upravuje obsah SJM, čiže práva a povinnosti manželov pri správe spoločného majetku, zánik a vyrovnanie SJM. Naproti režimu zákonnému potom stojí tzv. „Dohodnutý režim SJM“ (§ 143a, § 147 OZ). Súčasná právna úprava dáva manželom, eventuálne i snúbencom celú radu možností modifikácie SJM. Takto vytvorený režim SJM je možné považovať za odraz

---

³⁾ M.Knappová, J. Švestka, J.Dvořák a kol.: Občianske právo hmotné 1, 4., aktualizované a doplnené vydání, str. 381-382

slobodnej vôle manželov či snúbencov pri úprave ich súčasných či budúcich majetkovoprávných vzťahov. A napokon rozlišujeme „Režim SJM založený rozhodnutím súdu“. V podstate ide taktiež o prípad, kedy dochádza k modifikácii, konkrétne k zúženiu existujúceho SJM. Na rozdiel od režimu predchádzajúceho, nejde o úpravu SJM ako dôsledok prejavu slobodnej vôle strán, tj. manželov. K takémuto zúženiu SJM môže dôjsť v dvoch, zákonom stanovených prípadoch, a to vždy rozhodnutím súdu na základe návrhu jedného z manželov (§ 148 odst. 1 a 2 OZ). K následnej obnove zúženého SJM do pôvodného rozsahu, môže dôjsť opäť iba rozhodnutím súdu vydaným na návrh niektorého z manželov (§ 148 odst. 4 OZ).

§ A : Zákonný režim SJM

Úprave SJM ako inštitútu civilného práva sa obecně venuje v ustanoveniach §143 -§151 z. č. 40 / 1964 Sb., Občiansky zákonník. Ako som uviedla vyššie, môžeme hovoriť o troch režimoch SJM. Vedľa „Dohodnutého režimu SJM“ a „Režimu SJM založeného súdnym rozhodnutím“, existuje „Zákonný režim SJM“. Zatiaľ čo prvým dvom odpovedá viac či menej modifikovaná podoba SJM, pre posledný spomínaný je príznačný vznik, zánik SJM i existencia majetkové spoločnosti manželov, a to ako rozsahu tak obsahu v podobe zákonom založenej. Čiže úprava majetkovoprávných vzťahov manželov stanovená zákonom, ktorá nie je ani dispozitívnymi úkonmi manželov (resp. snúbencov), ani rozhodnutím súdu (v zákonom stanovených prípadoch) nijak upravená. Samozrejme SJM, ktorého vznik, rozsah a/alebo obsah i zánik ostáva po celú dobu existencie manželstva absolútne nemodifikovaný, nie je vylúčený. Na druhú stranu, v súčasnosti sa postupne stáva skôr výnimkou. Úpravy SJM, ktoré sa stále viac prikláňajú k jej najrôznejším úpravám, veľmi úzko súvisia s celospoločenským vývojom.

Kapitola 1: Vznik SJM

Vznik SJM je veľmi úzko spojený s existenciou manželstva. V podstate, nie je možné uzavrieť manželstvo, s ktorým by sa nespájala vznik SJM. SJM obecně vzniká uzatvorením manželstva v súlade so zákonom č. 94 / 1963 Sb., zákon o rodine, podľa ktorého sa za manželstvo považuje trvalé spoločstvo osôb opačného pohlavia. Od chvíle uzatvorenia manželstva, majú manželia možnosť nadobúdať veci, práva a záväzky do komplexu ich spoločného imania. Tento účinok nastáva automaticky (pokiaľ nejde o „Dohodnutý režim SJM“, umožňujúci modifikácie vzniku i podoby SJM). K uzatvoreniu manželstva dochádza

slobodným a súhlasným prehlásením muža a ženy (snúbencov), že spolu vstupujú do manželstva. Prehlásenie musí byť uskutočnené pred obecným úradom povereným viesť matriky, prípadne úradom ktorý plní jeho funkciu (matriční úrad) alebo pred orgánom cirkvi či náboženskej spoločnosti, oprávnenej k tomu zvláštnym predpisom. Prehláseniu, ktoré sa činí verejne a slávnostným spôsobom, musia byť, až na zákonom o rodine stanovené výnimky, účastní dvaja svedkovia (§ 3 ZoR).

Ku vzniku SJM dochádza i v prípade uzatvorenia manželstva neplatného. O neplatnosť konečnú, ktorá nemôže byť žiadnym spôsobom odstránená, pôjde v prípade uzatvorenia manželstva medzi predkom a potomkom, medzi súrodencami, či osobami, ktorých príbuzenstvo bolo založené osvojením (§12 ZoR). Z pohľadu právnej teórie ide o ničotnosť manželstva.

Ďalej zákon o rodine považuje za neplatné manželstvo, ktoré bolo uzatvorené s ženatým mužom, vydatou ženou alebo s osobou, ktorá uzavrela partnerstvo, pokiaľ toto partnerstvo trvá (§11 ZoR). Rovnako neplatným je i manželstvo s neplnoletou alebo duševne chorou osobou (§ 13 a § 14 ZoR). Táto neplatnosť však, naproti predošlej ničotnosti, môže za určitých podmienok definovaných v zákone o rodine konvalidovať, čiže môže byť odstránená prekážka, ktorá manželstvo činí neplatným. SJM v neplatnom manželstve teda vzniká a existuje až do vydania rozsudku súdu o neplatnosti manželstva.

Vznik SJM je naproti tomu absolútne vylúčený v prípade , kedy podľa zákona o rodine k uzatvoreniu manželstva boli žena alebo muž donútení fyzickým násilím. Taktiež v prípade, kedy došlo k uzatvoreniu manželstva osobou mladšou šesťnásť rokov a v prípade nedodržania určitých, zákonom stanovených formálnych náležitostí tohto právneho úkonu. V uvedených prípadoch (§ 17a ZoR) ide o zdanlivé manželstvo. Pokiaľ v takomto prípade zdanliví manželia nadobudli nejaký majetok, stanú sa podielovými spoluvlastníkmi.

Kapitola 2 : Rozsah SJM

A. Predmet SJM

Určenie predmetu SJM zákonom, uplatňujúce sa u „Zákonného režimu SJM“, predstavuje iba jeden zo spôsobov stanovenia predmetu náležiacého do majetkového spoločenstva manželov.

Čo je predmetom ďalších dvoch režimov SJM, vymedzí zmluva (dohoda) o zúžení či rozšírení SJM, eventuálne rozhodnutie súdu o zúžení SJM.

Zákonná úprava je obsiahnutá v § 143 OZ. Ustanovenie vymedzuje predmet SJM pozitívne i negatívne. *Conditio sine qua non* k nadobudnutiu SJM je, že k nemu musí dôjsť oprávneným spôsobom. Právny dôvod jeho nadobudnutia (až na výnimky stanovené zákonom), rozhodujúci nie je. Podľa platnej právnej úpravy tvorí predmet SJM majetok nadobudnutý niektorým z manželov alebo nimi oboma spoločne za trvania manželstva a záväzky, ktoré niektorému z manželov alebo obom manželom spoločne, vznikli za trvania manželstva. Rozhodujúcim teda bude časový rámec SJM, čiže doba, kedy k nadobudnutiu majetku, či vzniku záväzku došlo. Jasne o tom hovorí napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. **22 Cdo 2988 / 1999**, ktorý v odôvodnení uvádza, že v prípade, kedy došlo k platnému uzatvoreniu dohody o zriadení práva osobného užívania pozemku s jedným z manželov pred vznikom manželstva, nemení skutočnosť, že k registrácii tejto dohody došlo až za trvania manželstva nič na tom, že sa pozemok nestal predmetom práva spoločného užívania pozemku⁴⁾. Môžeme dovodiť, že do SJM nebude (bez ďalšieho) patriť nič, čo bolo nadobudnuté alebo vzniklo pred uzatvorením manželstva.

Pokiaľ sa v uvedenom ustanovení (§ 143 OZ) hovorí o majetku, rozumieme ním v najširšom zmysle súbor všetkých vecí (hnutelých i nehnuteľných), ako i súbor všetkých majetkových práv a majetkových záväzkov. Stručne povedané, súbor aktív i pasív⁵⁾. Za majetok tvoriaci SJM môžeme považovať tiež napr. všetky vyplatené príjmy jedného z manželov, teda mzda, rôzne odmeny, odstupné, vyplatenie prémie alebo autorského honoráru. Ďalej i príjmy, ktoré plynú z oddeleného majetku, tj, z majetku, ktorý si každý z manželov do manželstva priniesol, napríklad nájomné z nehnuteľnosti jedného z manželov.

Pokiaľ ide o negatívne vymedzenie majetku, nenáležiaceho do SJM, ide o majetok, ktorý jeden z manželov nadobudol dedením bez ohľadu na osobu poručiteľa. Ďalej majetok, ktorý nadobudol jeden z manželov darom od kohokoľvek, eventuálne i od druhého manžela z jeho výlučného majetku. Je tu explicitne vyjadrená zásada transformácie majetku, čiže zo SJM je vylúčený majetok nadobudnutý za majetok patriaci do výlučného vlastníctva len jedného

---

⁴⁾ Šarman Jan: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely, Praha: ASPI, 2006

⁵⁾ Dvořák J., K vybraným otázkám majetkových vztahů mezi manželi, Právo a zákonnost 2000, č. 11, str.3

z manželov. Oproti minulej úprave BSM sú z vecí patriacich do SJM vypustené veci slúžiace výkonu povolania iba jedného z manželov. Veci vrátené podľa reštitučných predpisov, a síce podľa zákona č. 403 / 1990 Sb., o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd, v znení neskorších predpisov, zákona č. 87 / 1991 Sb., o mimosúdnych rehabilitáciách, v znení neskorších predpisov, zákona č. 229 / 1991 Sb., o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, v znení neskorších predpisov, v prípade, že bol splnený aspoň jeden z týchto predpokladov: manžel je sám právnym nástupcom pôvodného vlastníka, alebo veci boli vydané manželovi, ktorý ich vlastnil pred uzavretím manželstva. Musím tu však pripomenúť, že od vecí vrátených v reštitúcii, ktoré nie sú súčasťou SJM je treba odlišovať veci, predstavujúce ich výnos. Rozsudok Mestského súdu v Prahe **24 Co 15 / 1997** uvádza, že nájomné z bytov a nebytových priestorov v dome, ktorý získal jeden z manželov v reštitúcii, a ktorý je preto iba jeho vlastníctvom, je predmetom BSM, pokiaľ bolo vyplatené za trvania manželstva⁶⁾. Do SJM napokon nenáležia veci, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe iba jedného z manželov. Keďže občiansky zákonník žiadny taxatívny výpočet vecí slúžiacich osobnej potrebe neobsahuje, určenie, o aké veci konkrétne pôjde, je veľmi zložitá. Je vždy nevyhnutné individuálne posúdenie. Obecne pôjde predovšetkým o obuv a odevy, okuliare, klobúk apod.. Problém však nastáva v prípade vecí, ktoré slúžia k osobnej potrebe oboch manželov, alebo ide o značný hodnotový nepomer (napr. platínový prsteň, v ktorom je osadený 1 karátový briliant). V prípade skutočne veľkého nepomeru, by bolo možné po manželovi, ktorý sa takto obohatil z prostriedkov SJM požadovať určitú kompenzáciu.

Pokiaľ ide o záväzky, predstavuje táto oblasť novinku v zrovnaní s BSM. Do BSM totižto patrili iba veci, a nie práva, dlhy alebo pohľadávky. V súčasnosti je tak SJM napríklad nie len dom, ale i hypotéka na tento dom. Predmetom SJM naopak nie sú tie záväzky, ktoré sa týkajú majetku náležiacemu do výlučného vlastníctva jedného z manželov a záväzky, ktoré svojím rozsahom presahujú mieru primeranú majetkovým pomerom manželov, ktoré prevzal jeden z manželov bez súhlasu druhého.

Úprava zakotvená v § 143 odst. 2 OZ, bola vyvolaná z dôvodu širokého poňatia predmetu SJM. De facto je možné toto ustanovenie formulovať ako ďalšie negatívne kritérium sui generis. Platí, že pokiaľ sa stane jeden z manželov za trvania manželstva spoločníkom

---

⁶⁾ Šarman Jan: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely, Praha: ASPI, 2006

obchodnej spoločnosti alebo členom družstva, nezakladá nadobudnutie, akcií, či členských práv a povinností členov družstva účasť druhého manžela v týchto právnických osobách. Na proti tomu, nie je vylúčené, aby súčasťou SJM bol obchodný podiel v s. r. o.. Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku **22 Cdo 700 / 2004** uvádza, že pokiaľ i len jeden z manželov nadobudol za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do SJM obchodný podiel v s. r. o., stáva sa takto získaný majetok (hodnota takého podielu) zo zákona súčasťou SJM⁷⁾. Inak je tomu u členstva v bytovom družstve. Pokiaľ totižto jednému z manželov vznikne za trvania manželstva právo na uzavretie zmluvy o nájmu družstevného bytu, vznikne so spoločným nájmom bytu manželmi i ich spoločné členstvo v družstve. Z tohto členstva sú obaja manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne (§ 703 odst. 2 OZ). Otázka členstva je pritom zásadná i vo vzťahu k vlastníctvu družstevného bytu. Možno spomenúť odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu **22 Cdo 1668 / 2003** uvádzajúce, že ak nevzniklo manželom v bytovom družstve spoločné členstvo, potom byt, ktorý nadobudol do vlastníctva ten z manželov, ktorý sa stal členom družstva, nie je v SJM⁸⁾.

B. Vyvrátiteľná právna domnienka

Ustanovenie § 144 OZ upravuje vyvrátiteľnú právnu domnienku pre prípad pochybností o rozsahu SJM. Dôvodom jej výslovného upravenia v zákone bude s najväčšou pravdepodobnosťou práve úprava SJM umožňujúca značné modifikácie SJM zmluvami medzi manželmi uzatvorenými, ktoré sa môžu dotknúť práv tretích osôb. Jej účel vidím v snahe posilniť právnu istotu predovšetkým tretích osôb – veriteľov, či už jedného alebo oboch manželov. Ide o prezumpciu majetku nadobudnutého a záväzkov vzniknutých za trvania manželstva tvoriacich SJM⁹⁾. Ide o vyvrátiteľnú domnienku, ktorá pripúšťa dôkaz opaku. V takom prípade pôjde o majetok vo výlučnom vlastníctve jedného manžela alebo o podielové spoluvlastníctvo. Domnienku je možné vyvrátiť napr. poukazom na zmluvu uzatvorenú medzi snúbencami (podľa § 143a OZ), ktorej obsah by však zároveň musel byť tretej osobe známy (§ 143a odst. 4 OZ).

---

^{7), 8)} Šarman Jan: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely, Praha: ASPI, 2006

⁹⁾ Plecítý V., Hlavsa P., Kocourek J.: Civilní kodex OZ, OSŘ: výklad judikatury, související předpisy,

Kapitola 3 : Obsah SJM

Obsahom SJM sú práva a povinnosti vznikajúce medzi manželmi navzájom a medzi manželmi a tretími osobami. Rozsah práv a povinností je daný jednak priamo úpravou v občianskom zákonníku, jednak modifikáciami, ktoré si manželia môžu dohodnúť („Dohodnutý režim SJM“). V rámci „Zákonného režimu SJM“ platí úprava podľa občianskeho zákona (§145 OZ). Každý z manželov má rovnaké práva a rovnaké povinnosti ako iný spoluvlastník, spoluveriteľ alebo spoludlžník s tým, že práva a povinnosti vykonáva spoločne s druhým manželom. Uplatňuje sa tu dôležitá zásada solidarity, že z právnych úkonov týkajúcich sa spoločného imania manželov sú obaja manželia oprávnení a povinní solidárne. Manželia spoločne užívajú a udržiavajú spoločné veci a spoločné majetkové práva (§ 145 odst. 1 OZ). Toto ustanovenie predpokladá dohodu manželov o užívaní a udržiavaní spoločného imania. V prípade nezhody by musel v týchto otázkach rozhodnúť súd na návrh jedného z manželov¹⁰⁾. Spomínaná dohoda by mala vychádzať z hospodárenia so spoločným majetkom. Pokiaľ napríklad niektorý z manželov použil na úhradu nákladov užívania a údržby tohto majetku svojho výlučného imania, vzniká mu nárok na náhradu nákladov v prípadnom vyrovnaní (podľa § 149 odst. 2 OZ). Obvyklú správu (§ 145 odst. 2 OZ) majetku v SJM môže vykonávať každý z manželov. Ide o takú správu, ktorá smeruje k uchovaniu stávajúceho majetku, proti ktorej by druhý z manželov nemal žiadnych výhrad. Ide o bežne opakujúce sa úkony. V ostatných záležitostiach, tých ktoré nie sú bežné, je potrebný súhlas oboch manželov, inak je právny úkon relatívne neplatný (§40a OZ). Keďže občiansky zákonník formu súhlasu nestanoví, možno dovodiť, že môže byť udelený i ústne či konkludentne (§ 35 odst. 1 OZ), tj. takým spôsobom, kedy je z chovania manžela možné usúdiť, že súhlasil s tým, aby záležitosť bola určitým spôsobom vyriadená. Súhlas môže byť i dodatočný, taký konvaliduje chybu právneho úkonu spôsobujúcu jeho relatívnu neplatnosť. V záväzkoch patriacich do SJM (§ 145 odst. 3 OZ) vystupujú obaja manželia voči veriteľom ako solidárni dlžníci. Veriteľ tak môže žiadať plnenie celú dlhu alebo jeho časť od oboch manželov spoločne, prípadne od každého jednotlivo. Každý z manželov pritom odpovedá za celý dlh až do úplného uspokojenia veriteľa. Rovnaký princíp solidarity platí ohľadne právnych úkonov týkajúcich sa SJM (§ 145 odst. 4 OZ).

---

¹⁰⁾ Plecítý V., Hlavsa P., Kocourek J.: Civilní kodex OZ, OSŘ: výklad judikatury, související předpisy, Eurounion s.r.o., Praha 2001

Kapitola 4 : SJM a podnikanie

Občiansky zákonník ďalej upravuje obsah, čiže práva a povinnosti manželov v prípade, kedy

jeden z manželov chce majetok v SJM alebo jeho časť použiť k podnikaniu (§ 146 OZ). K použitiu spoločného majetku, či jeho časti k uvedenému účelu, potrebuje manžel súhlas pri zahájení podnikania. Súhlas môže byť udelený pre všetok majetok v SJM, alebo len pre časť tohto majetku (napr. automobil). Občiansky zákonník nepredpisuje žiadnu formu súhlasu, čiže opäť môže byť udelený i ústne alebo konkludentne (§ 35 OZ). Uskutočnený súhlas je obecný (generálny), k použitiu akéhokoľvek bližšie neurčeného majetku zo SJM za uvedeným účelom a kedykoľvek neskôr. K ďalším jednotlivým úkonom podnikajúci manžel súhlas druhého manžela už nepotrebuje. Keďže toto ustanovenie nie je zahrnuté do výpočtu prípadov relevantnej neplatnosti podľa § 40a OZ, možno dovodiť, že neudelenie súhlasu činí nasledujúci právny úkon absolútne neplatným. Od generálneho súhlasu súdna prax odlišuje súhlas k jedno rázovému použitiu majetku v SJM na konkrétny podnikateľský účel. Pokiaľ však dôjde k vkladu do obchodnej spoločnosti, nejde o podnikanie, a preto takýto prípad ani nepodlieha režimu § 146 OZ, ale režimu § 145 OZ.

V prípade, že po zúžení SJM rozhodnutím súdu podľa § 148 odst. 2 OZ manželia vykonávajú podnikateľskú činnosť spoločne alebo len jeden z manželov za pomoci druhého, ktorý nie je podnikateľom, občiansky zákonník predpokladá ich dohodu, o tom, ako si medzi sebou rozdelia príjmy z podnikania. Uvedená dohoda musí mať písomnú formu (§ 148 odst. 3 OZ). Pokiaľ by sa manželia takto nedohodli alebo pokiaľ nesplnia podmienku písomnej formy, čiže je ich zmluva pre formálnu chybu neplatná a teda neúčinná, platí ako zákonom stanovený príkaz, že manželia si príjmy z podnikania rozdelia rovným dielom (§ 148 odst. 3 OZ).

Kapitola 5 : Zánik a vyrovnanie SJM

A. Zánik SJM pri zániku manželstva

Zvláštna právna úprava majetkových vzťahov medzi manželmi je odôvodnená existenciou manželstva. V prípade, že dôjde najrôznejším spôsobom k zániku manželstva, zaniká i dôvod pre túto zvláštnu úpravu. Zánik SJM za trvania manželstva, zákon pripúšťa iba výnimočne.

Od zániku SJM ako komplexu vzťahov týkajúcich sa všetkého majetku a záväzkov, je treba odlišovať zánik SJM k určitej veci, majetkovému právu alebo záväzku. Takýto zánik časti

SJM, napr. predajom spoločnej veci, splnením dlhu, započítaním a pod., nemá vplyv na ďalšie trvanie SJM k iným veciam, právam a záväzkom. Keďže je SJM nerozlučne spojené s trvaním manželstva, zaniká „en block“ najneskôr zánikom manželstva (§ 149 odst. 1 OZ), či už rozvodom, smrťou jedného z manželov, jeho prehlásením za mŕtveho alebo prehlásením manželstva za neplatné, prípadne prehlásením konkurzu na majetok jedného z manželov alebo rozhodnutím trestného súdu o prepadnutí majetku (alebo jeho časti).

B. Zánik SJM za trvania manželstva

Existencie SJM a manželstva sú veľmi úzko späté. Dohodou ani rozhodnutím súdu na návrh niektorého manželov nesmie dôjsť k zániku SJM počas trvania manželstva (SJM je možné maximálne zúžiť, a to až na veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti). Súčasná česká platná právna úprava pozná len dve výnimky, kedy napriek existencii manželstva, môže SJM zaniknúť. Jednak ide o situáciu podľa §14 odst. 1 písm. k), zákona č. 328 /19991 Sb., zákon o konkurzu a vyrovnaní. Podľa tohto ustanovenia predstavuje zánik SJM pre úpadcu a jeho manžela jeden z účinkov prehlásenia konkurzu. Do konkurznej podstaty pritom vždy spadá tá časť SJM, s ktorou úpadca podnikal, pričom samozrejme nie je vylúčené, že mohol podnikáť s celým SJM. Pokiaľ bol vznik spoločného imania úpadcu a jeho manžela vyhradený ku dňu zániku manželstva, má prehlásenie konkurzu rovnaké majetkovoprávne účinky ako zánik manželstva. Navyše všetky zmluvy o zúžení či rozšírení rozsahu SJM, pokiaľ boli uzavreté v období šiestich mesiacov pred podaním návrhu na prehlásenie konkurzu alebo po podaní návrhu sú neplatné (§ 26 odst. 3 ZKV).

Druhú výnimku, kedy dôjde k zániku SJM za trvania manželstva, predstavuje prípad vyslovenia trestu prepadnutia majetku jedného z manželov podľa § 52 odst. 2 z. č. 140 /1961 Sb., trestný zákon. K zániku SJM dôjde i v prípade, že sa trest bude týkať iba časti majetku. Tento trest môže súd uložiť vedľa výnimočného trestu, vedľa nepodmieneného trestu odňatia slobody, ktorý súd ukladá za závažný úmyselný trestný čin, ktorým páchatel získal alebo sa snažil získať majetkový prospech a za trestné činy podľa § 171b , § 180a , §180c trestného zákona.

Vo všetkých prípadoch, kedy dôjde k zániku SJM, je nutné SJM vyrovnať. V prípade zániku SJM, imanie nadobudnuté následne, bude náležať do podielového spoluvlastníctva (pokiaľ pôjde o veci), do samostatného imania jedného z manželov alebo do spoločných záväzkových vzťahov (§ 511 a násl. obč. zák.).

Takto zaniknuté SJM môže byť opäť obnovené jedine súdnym výrokom. Konanie sa zahajuje na návrh jedného z manželov (§ 151 OZ). Či súd návrhu vyhovie, bude záležať na konkrétnych okolnostiach prípadu. Podmienkou je náležité zistenie skutkového stavu, napr. či odpadli dôvody, ktoré sa pôvodne dotkli ďalšieho trvania SJM.

C. Vyrovnanie SJM v prípade zániku SJM

Nevyhnutnou súčasťou zániku (i zúženia SJM) je vždy vyrovnanie (§ 149, § 149a a § 150 OZ) súboru vecí, majetkových práv a záväzkov náležiacich do zaniknutého SJM (resp. tých, ktoré boli zo SJM vylúčené). Čiže pôjde o usporiadanie majetkových vzťahov medzi manželmi, a to k imaniu, ktoré bolo predmetom ich SJM v dobe zániku (resp. zúženia) SJM. Pri vyrovnaní pritom nedochádza k nadobudnutiu práv či povinností, ale eventuálne len k ich strate. Podobne, pokiaľ pôjde o veci, nenastáva prechod vlastníckeho práva, ale iba zmena právneho subjektu vlastníctva tejto veci. Právo na vyrovnanie SJM sa zásadne nepremlčiava, pretože ide o právo vlastnícke. Občiansky zákonník stanovuje pravidlá, resp. zásady vyrovnania SJM (§ 149 odst. 2, 3 OZ) :

- 1) Podiely manželov na majetku náležiacemu do SJM sú rovnaké, a to ako pokiaľ ide o aktíva, tak pokiaľ ide o pasíva. - V podstate je možné povedať, že ide o premietnutie zásady rovnosti a proporcionality v manželských vzťahoch, o princíp parity.
- 2) Záväzky, ktoré obom manželom za trvania manželstva vznikli, sú povinní splniť rovným dielom. - Je zaujímavé, že v skutočnosti ide o dublovanie s predchádzajúcou zásadou. Takúto úpravu zákonodarca zvolil pravdepodobne v snahe, zdôrazniť význam zahrnutia záväzkov do SJM oproti predošlej úprave BSM.
- 3) Každý z manželov má právo požadovať, aby mu bolo uhradené to, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a naproti tomu je povinný nahradiť to, čo zo spoločného bolo vynaložené na jeho oddelený, výhradný majetok.
- 4) Prihliada sa k potrebám neplnoletých detí. - Toto ustanovenie sa z môjho pohľadu snaží (a to hlavne v prípade zániku SJM spojeného so zánikom manželstva) zabrániť ďalším negatívnym následkom, ktoré deťom už i tak, v takýchto životných situáciách vznikajú.
- 5) Prihliada sa k tomu, ako sa každý z manželov staral o rodinu. - Význam tohto ustanovenia sa z môjho pohľadu prejaví predovšetkým v prípade, kedy sa jeden z manželov (spravidla žena) na úkor svojho osobného profesionálneho rastu venuje rodine, čo sa pochopiteľne odrazí predovšetkým v rozdielnosti zaistovaných

peňažných prostriedkov medzi manželmi. Je preto nanajvýš spravodlivé, keď sa venuje dostatočná pozornosť obstarávaniu spoločnej domácnosti a dochádza tak k zohľadneniu základnej funkcie manželstva (resp. rodiny), ktorou je práve funkcia spoločenská a biologická.

- 6) Prihliada sa k tomu, ako sa kto z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie SJM - Nadobudnutím majetku náležiacoho do SJM sa rozumie akákoľvek činnosť, ktorá vedie k rozmnoženiu tohto majetku, napr. i šitie ošatenia pre manžela, vyrábanie nábytku do domácnosti apod. Udržiavaním majetku patriaceho do SJM je predovšetkým správa a užívanie tohto majetku. Napr. udržiavať majetok nebude ten, kto sa o majetok fakticky nestará, naopak ho poškodzuje, tiež ten kto prepadol hre na automatoch apod.

Uvedené zásady sa uplatnia i v prípade zúženia SJM podľa § 143a odst. 1 OZ a tiež v prípade zúženia SJM súdom podľa § 148 odst. 1 OZ (§ 149a OZ).

Rozlišujeme tri formy (spôsoby) vyrovnania, pričom rozhodujúcim kritériom je spôsob zániku spoločného imania. Taktiež je relevantné, či k nemu došlo za života manželov alebo úmrtím jedného z nich. V úvahu tak prichádza niektorá z týchto variant vyrovnania SJM: dohodou bývalých manželov, rozhodnutím súdu, rozhodnutím súdu v dedičskom konaní alebo uplatnením zákonnej domnienky (prezumpcie) o založení nových majetkových pomerov (§ 150 OZ).

V prípade zániku manželstva a teda i SJM za života manželov rozvodom (§ 24 násal. ZR) alebo pravomocným rozhodnutím súdu o prehlásení manželstva za neplatné (§ 11 násal.), sa dáva samozrejme prednosť vyrovnaniu SJM vo forme dohody. Dohoda potom musí mať písomnú formu a za žiadnych okolností ňou nesmú byť dotknuté práva veriteľov (§ 150 odst. 2 OZ)¹¹⁾. Pokiaľ sa však manželia nedohodnú, môže rozhodnúť na návrh jedného z nich súd (§ 150 odst. 3 obč. zák.). V prípade, že do troch rokov od zániku manželstva, (eventuálne zániku SJM v dobe trvania manželstva) nedôjde k vyrovnaniu SJM dohodou, alebo v tejto lehote nebude ani podaný návrh na vyrovnanie SJM súdom, dôjde k uplatneniu ustanovenia § 150 odst. 4 OZ, ktoré zakotvuje tzv. nevyvrátiteľnú právnu domnienku vyrovnania. Podľa zákonnej domnienky sa konštruuje stav: u hnutelných vecí, ktoré každý z manželov

---

¹¹⁾ viac o dispozitívnych úkonoch v II. Časti: Dispozitívne právne úkony umožňujúce modifikovanie zákonného rozsahu SJM – Dispozitívny rozsah SJM, str. 30 a nasl.

výlučne užíva ako vlastník pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti, platí, že sa manželia vyrovnali podľa toho, ako tieto veci užívajú. Rozhodujúcim pri tom bude stav na konci trojročného obdobia. Skutočnosť či tento stav trval, alebo nie po celú dobu troch rokov, nie je podľa mňa rozhodujúca. Pokiaľ ide o ostatné hnutelné veci, platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve, pričom podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnako veľké. Rovnaká úprava (ako u ostatných hnutelných veciach) sa uplatní u nehnuteľných vecí (bez ohľadu, či sú alebo nie sú predmetom evidencie v katastri nehnuteľností), i u ostatných majetkových právach, záväzkoch a pohľadávkach manželom spoločným.

Ak by došlo k zániku manželstva a teda i SJM v dôsledku smrti jedného z manželov alebo jeho prehlásenia za mŕtveho (§ 22 ZR), je jediným možným spôsobom ako vyrovať SJM, vyrovanie súdom. Súd bude postupovať podľa § 175 I občianskeho súdneho poriadku. Súd rozhodne o obvyklej cene majetku v SJM a podľa zásad uvedených v občianskom zákonníku, určí časť majetku zo SJM, ktorá by tomuto zosnulému manželovi pripadla. Takto určená časť sa stane predmetom dedičstva, pričom dohoda medzi pozostalým manželom a ostatnými účastníkmi dedičského konania je vylúčená. Čiže v prípade, že by niektorý z dedičov so spôsobom, akým bol rozdelený majetok zo SJM (rozumej aktíva i pasíva) nesúhlasil, odkáže ho súd podľa ustanovenia § 175k o. s. ř. uznesením, k uplatneniu svojho práva žalobou.

K zániku SJM za trvania manželstva môže dôjsť iba v dvoch zákonom stanovených prípadoch. Jednak ide o zánik SJM ako dôsledok prehlásenia konkurzu podľa §14 odst. 1 písm. k), zákona č. 328 /19991 Sb., zákon o konkurzu a vyrovaní. Pokiaľ teda prehlásením konkurzu SJM zaniklo a rovnako i v prípadoch kedy nebolo do prehlásenia konkurzu vyrované už predtým zaniknuté spoločné imanie úpadcu a jeho manžela, alebo nebolo do prehlásenia konkurzu vyrované už predtým zmluvou či súdom zúžené spoločné imanie úpadcu a jeho manžela, je nevyhnutné uskutočniť jeho vyrovanie. Oprávnenie uzatvoriť dohodu o vyrovaní SJM úpadcu a jeho manžela, prechádza z úpadcu na správcu konkurznej podstaty dňom prehlásenia konkurzu . Rovnako je správca konkurznej podstaty oprávnený navrhnúť i vyrovanie na súde, pokiaľ sa SJM nevyrovná dohodou (§ 26a odst. 1 ZKV). V prípade súdneho konanie o vyrovaní spoločného imania úpadcu a jeho manžela, stáva sa správca dňom prehlásenia konkurzu účastníkom tohto konania namiesto úpadcu (§ 26 odst. 2 ZKV). Dohody o vyrovaní spoločného imania, ktoré by po prehlásení konkurzu uzavrel úpadca sú (ex lege) neplatné (§ 26a odst. 1 ZKV). Taktiež sú neplatné všetky zmluvy

o zúžení či rozšírení rozsahu SJM, pokiaľ boli uzavreté v období šiestich mesiacov pred podaním návrhu na prehlásenie konkurzu alebo po podaní tohto návrhu (§ 26 odst. 3 ZKV). K účinnosti dohody o vyrovnaní spoločného imania úpadcu a jeho manžela je nutné schválenie súdom, ktorý nad priebehom konkurzu vykonáva dohľad. Nevyhnutnou podmienkou schválenia dohody je, aby s ňou vyslovil súhlas veriteľský výbor (§ 26a odst. 2 ZKV). Vedľa vyrovnania SJM dohodou či rozhodnutím súdu, je v tomto prípade možná i realizácia vyrovnania zo zákona. Uplatní sa v prípade, keď správca nestihne vyrovnať SJM dohodou, alebo podať návrh na vyrovnanie súdom. Takto zaniknuté SJM sa nemôže obnoviť po dobu trvania účinkov prehlásenia konkurzu. V prípade, že úpadca uzatvorí manželstvo, odloží sa vznik SJM ku dňu zániku účinkov prehlásenia (26b ZKV).

Druhý prípad zániku SJM za trvania manželstva spočíva v uložení trestu prepadnutia majetku jedného z manželov v prospech štátu podľa ustanovenia § 52 odst. 2 z. č. 140 /1961 Sb., trestného zákona. Vyrovnanie sa uskutočňuje medzi Úradom pre zastupovanie štátu vo veciach majetkových a druhým manželom, ktorý uloženým trestom nebol postihnutý podľa ustanovenia § 11 odst. 2 zákona č. 219 / 2000 Sb., zákon o majetku České republiky a jej vystupovaní v právnych vzťahoch. K vyrovnaní v tomto prípade pritom nemôže dôjsť súdnym zmierom, ani na základe právnej domnienky (§ 150 odst. 4 OZ). Úrad sa pokúsi o dohodu s druhým manželom podľa zásad § 149 obč. zák. Pokiaľ k dohode nedôjde, podá Úrad návrh na vyrovnanie súdom.

§ B : Režim SJM založený rozhodnutím soudu

Pokiaľ budem ďalej hovoriť o „Režime SJM založenom rozhodnutím súdu“, považujem za vhodné hovoriť o ňom, vo vzťahu k ostatným dvom režimom, ako o režime doplnkovom. Ide totiž o režim, ktorý môže nastať iba v dvoch, zákonom presne vymedzených prípadoch, pričom nemá faktický vplyv na vznik ani zánik SJM. K jeho uplatneniu vo forme zúženia rozsahu SJM, môže dôjsť výlučne v rámci už existujúceho režimu (a to ako dohodnutého, tak i zákonného) spoločného imania manželov.

Modifikovať, resp. zúžiť existujúce SJM rozhodnutím súdu, je možné iba na návrh niektorého z manželov, a to výlučne v niektorom z dvoch, Občianskym zákonníkom stanovených prípadoch. Po prvé ide o zúženie SJM zo závažných dôvodov (§148 odst.1 OZ). K takémuto zúženiu môže dôjsť v akomkoľvek manželstve. Závažnosť dôvodov závisí na posúdení konkrétneho prípadu.

Čo je možné považovať za závažné dôvody, vyplýva napr. z judikatúry Najvyššieho súdu; v odôvodnení rozsudku **22 Cdo 2211 / 2004** sa uvádza, že závažným dôvodom je skutočnosť, že manželia spolu dlhodobo nevedú spoločnú domácnosť, nie sú schopní sa dohodnúť na podstatných záležitostiach hospodárenia s majetkom náležiacim do SJM¹²⁾.

Závažným dôvodom k návrhu na zúženie SJM môže byť ďalej napr. výkon trestu odňatia slobody, sklon ku gamblerstvu, manželia žijú trvale oddelene, jeden z manželov vedie dlhodobo neusporiadaný život, dlhodobé požívanie alkoholu alebo inej toxikománie, neehospodárne nakladanie so spoločným majetkom jedným z manželov, úmyselné nestaranie sa o vytvorenie, udržanie a rozšírenie spoločného majetku alebo nestaranie sa o potreby rodiny a spoločnej domácnosti apod.. Nevyhnutnou podmienkou zahájenia súdneho konania je vždy návrh jedného z manželov na zúženie SJM. Súd v tomto prípade môže, ale tiež nemusí návrhu vyhovieť. Nie je ani vylúčené, aby manželia o veci uzavreli zmier alebo, pokiaľ by sa na zúžení SJM následne dohodli, uzavreli o tom dohodu formou notárskeho zápisu podľa § 143a OZ.

Druhý dôvod zúženia SJM rozhodnutím súdu na návrh jedného z manželov, spočíva v získaní

---

¹²⁾ Šarman j.: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely, Praha: ASPI, 2006

oprávnenia k podnikateľskej činnosti¹³⁾ jedným z manželov alebo prípad, kedy sa manžel či manželka stane neobmedzene ručiacim spoločníkom obchodnej spoločnosti¹⁴⁾ (tj. spoločníkom v.o.s. alebo komplementárom k.s.) (§148 odst. 2 OZ). Návrh môže opäť podať ktorýkoľvek z manželov, spravidla to bude ten, ktorý nezískal oprávnenie k podnikateľskej činnosti alebo sa nestal neobmedzene ručiacim spoločníkom obchodnej spoločnosti. Súd, za predpokladu splnenia zákonom stanovených podmienok, musí SJM v tomto prípade zúžiť. Ide o zákonnú ochranu SJM proti rizikám vyplývajúcim z podnikateľskej činnosti. Súd SJM v oboch prípadoch zúži až na veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti, a to dokonca i v prípade, že manželia spoločnú domácnosť nevedú. Pri vymedzení súsovia: veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti, ktoré v súčasnej platnej právnej úprave nie je nikde definovaný, je z môjho pohľadu treba, aby sa uplatnilo nie len objektívne, ale i subjektívne hľadisko. Vedľa obecného poňatia, že sem patria veci používané k uspokojovaniu potrieb členov spoločnej domácnosti, je veľmi dôležité brať vždy na zreteľ i majetkovú situáciu toho ktorého manželstva. Majetkové pomery manželstiev môžu byť samozrejme veľmi rôznorodé, od situácie, kedy je obvykle každodenne užívaný manželkou k uspokojovaniu osobnej potreby a síce dopravy do a z práce osobný automobil Mercedes SLK 240 v jednom manželstve, pre pani z iného manželstva môže rovnakú funkciu spĺňať osobný bicykel značky Liberta. Vzhľadom k uvedenému, neopomenutie práve subjektívneho hľadiska, považujem za nevyhnutné. Po tom, ako bude SJM takto zúžené, resp. po tom ako v SJM ostanú iba veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti, bude treba veci ostatné, do SJM naďalej nepatriace vyrovnať podľa § 149 OZ¹⁵⁾. Pokiaľ nedôjde k vyrovnaniu zaniknutej časti SJM dohodou, či rozhodnutím súdu, nastúpi fikcia podielového spoluvlastníctva.

Zúženie SJM rozhodnutím súdu, nepredstavuje raz a navždy stanovenú úpravu, ktorú nie je možné zmeniť. Zákon (§ 148 odst. 4 OZ) umožňuje rozšíriť SJM do pôvodného rozsahu.

---

¹³⁾ Oprávnenie k podnikateľskej činnosti, k tomu zrovnaj ust. § 45 z. č. 455 / 1991 Sb., o živnostenskom podnikaní a ust. § 2 a § 27 z. č. 513 / 1991 Sb., obchodného zákonníku, v znení neskorších predpisov

¹⁴⁾ Neobmedzene ručiaci spoločník obchodnej spoločnosti, k tomu zrovnaj ust. § 86 z. č. 513 / 1991 Sb., obchodní zákonník – spoločník verejnej obchodnej spoločnosti a ust. § 93 odst. 1 obch. zákonníku – osobne ručiaci spoločník komanditnej spoločnosti (komplementár)

¹⁵⁾ vid' „ C. Vyrovnanie SJM “, str. 37 a nasl.

K rozšíreniu SJM môže dôjsť za predpokladu, že dôvody, pre ktoré k zúženiu SJM došlo pominuli a opäť sa tak môže stať len rozhodnutím súdu na návrh jedného z manželov.

§ C : Dohodnutý režim SJM

Právne možnosti realizácie tohto režimu sú zakotvené predovšetkým v ustanovení § 143a občianskeho zákonníku a ďalej v niektorých súvisiacich ustanoveniach (§ 147, § 149 odst. 4, § 149a, § 150 odst. 1, 2 OZ) obsiahnutých v marginálnej rubrike „Společné jmění manželů“. V súčasnosti platný právny základ tohto režimu bol zakotvený, niekoľko krát zmieňovaným, zákonom č. 91 / 1998 Sb., tzv. veľká novela zákona o rodine, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 94 / 1963 Sb, o rodine, v znení neskorších predpisov, a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Zmeny, ktoré táto novela v oblasti modifikácií majetkových vzťahov manželov a novo i snúbencov založila sú zásadné a dávajú podobe dohodnutého režimu majetkového spoločenstva manželov podstatne odlišný ráz ako tomu bolo pred spomínanou novelou, čiže v rámci úpravy BSM. Novela rozšírila cestu, ktorú naznačila už tzv. veľká novela občianskeho zákonníku, tj. zákon č. 509 / 1991 Sb., v ktorej sa zrealizoval zámer, vytvoriť v oblasti manželského majetkového práva priestor pre uplatnenie zmluvnej slobody a autonómnej vôle. O týchto zámeroch ako o súčasť českého právneho poriadku, sa pritom začalo hovoriť už v roku 1968. Samozrejme, vzhľadom k vtedajšej politickej situácii, bolo vylúčené, aby podobné úvahy dostali reálnu podobu a priestor na realizácii úvah sa pozvoľna otvoril až po roku 1989.

Dohodnutý režim je dnes jedným z dvoch, resp. troch druhov režimov majetkového spoločenstva manželov, o ktorých som sa zmienila vyššie. Súčasnú právnu úpravu dohodnutého režimu je možné považovať za odraz rešpektovania človeka ako individua , jeho slobodnej vôle a zmluvnej slobody v rodinnoprávných vzťahoch. Umožňuje manželom i snúbencom podľa vlastného uváženia a slobodne, uskutočňovať dispozitívne úkony modifikujúce SJM, a to ako zmenu rozsahu majetku a záväzkov existujúcich v rámci SJM, tak i majetku a záväzkov nadobudnutých či vzniknutých v budúcnosti (§ 143a odst. 1 OZ). Predmetom uvedených zmlúv môže byť celé spoločné imanie manželov či majetkové hodnoty, ktoré v budúcnosti budú do SJM nadobudnuté, ale i jednotlivé majetkové hodnoty a záväzky. Úprava tak rešpektuje slobodu jednotlivca, ktorú ctí Listina základných práv a slobôd Českej republiky, vychádzajúc z doktríny prirodzeného práva, ako najvyššiu právnú

zásadu. Ľudská sloboda je prirodzenou slobodou človeka, vo vzťahu ku ktorej, má byť štát ochrancom a garantom, nie jej tvorcom. To sa premieta i vo vzťahu k ostatným dvom režimom SJM. „Zákonný režim SJM“, ako režim vytvorený zákonodarcom, sa tak uplatní iba subsidiárne, čiže iba v prípade, kedy si subjekty majetkových manželských vzťahov dispozitívnymi úkonmi odrážajúcimi ich autonómnou vôľu, nezaložia režim nimi dohodnutý. Pokiaľ ide ďalej o „Režim vytvorený súdnym rozhodnutím“, rovnako ako v rámci „Zákonného režimu SJM“, môže i v rámci tohto, dôjsť k jeho realizácii (ako doplnkového režimu SJM), a to výlučne na návrh jedného z manželov, za predpokladu, že nastanú okolnosti odpovedajúce niektorému zo zákonných prípadov jeho eventuálneho uplatnenia¹⁶⁾.

Keď som hovorila o úlohe štátu ako ochrancu a garanta ľudskej slobody, je nevyhnutné mať neustále na pamäti, že štát má túto povinnosť plniť obecne, čiže voči každému človeku. V prípade SJM tak osobami, ktorým štát túto ochranu garantuje, nebudú len manželia, či snúbenci ako subjekty realizujúce dispozitívnymi úkonmi svoju vôľu, ale tiež všetky ostatné osoby, práv ktorých sa tieto dohody dotýkajú. V podstate ide o to, že všetky dohody (manželské i predmanželské zmluvy), ktoré manželia či snúbenci ohľadne SJM uzavreli, majú význam tiež voči tretím osobám. Z tohto titulu, zakotvuje ochranu dobrej viery tretích osôb nie len občiansky zákonník, ako občianske právo hmotné, ale tiež ustanovenia zákona č. 99 / 1963 Sb., občianskeho súdneho poriadku, čoby úprava práva procesného a ako uvediem ďalej i ďalšie právne predpisy českého právneho poriadku. Podľa tohto ustanovenia platí, že v prípade uzatvorenia manželskej zmluvy, sa manželia na túto zmluvu môžu odvolávať len vtedy, pokiaľ tretie osoby poznajú obsah tejto zmluvy, t.j. pokiaľ je im známe, čo si manželia o svojom spoločnom imaní dohodli. Ďalej zákon zakotvuje ochranu veriteľov, a to pri vyrovnaní SJM dispozitívnym úkonom, ktorým je dohoda o vyrovnaní SJM. Opäť, dohoda nesmie opomíňať práva veriteľov (150 odst. 2 OZ). Ujma na právach veriteľov, ktorá by im takto eventuálne vznikla, je dôvodom absolútnej neplatnosti celej dohody podľa § 39 OZ. Neplatnosťou budú postihnuté i tie dohody o vyrovnaní SJM, ktoré boli uzatvorené v posledných šiestich mesiacoch pred prehlásením konkurzu podľa § 26 odst. 3 ZKV.

Absolútnou novinkou, ktorú zmieňovaná novela zaviedla, je možnosť snúbencov, čiže osôb, ktoré sa chystajú vstúpiť spolu do zväzku manželského, uzatvoriť zmluvu, upravujúcu ich

---

¹⁶⁾ viď Oddiel B: Režim SJM založený rozhodnutím súdu

budúce majetkové vzťahy rovnako ako manželia (§ 143a odst. 3 OZ). Ide o tzv. predmanželskú zmluvu, ktorú je podľa môjho názoru možno považovať za samostatný krok v rozširovaní zmluvnej slobody. Vedľa modifikácií spočívajúcich v rozširovaní či zužovaní rozsahu alebo obsahu SJM, zákon tiež dáva možnosť odložiť predmanželskou zmluvou samotný vznik SJM, a to až ku dňu zániku manželstva. Samozrejme, opäť je zákonom zaistená existencia určitého, minimálneho rozsahu majetku, ktorý manželia za trvania manželstva spoločne spravujú i využívajú. Čiže, z uvedenej koncepcie vzniku SJM, sú vylúčené veci, ktoré tvoria obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti. I v tomto prípade, predstavuje ochrana veriteľov nevyhnutnú súčasť zákonnej úpravy (§ 143a odst. 4 OZ). Vedľa rozsahu, je prostredníctvom dispozitívnych úkonov, a to ako zmlúv manželských tak i predmanželských, možná i modifikácia správy majetku (§ 147 OZ). Čiže je možné vytvárať „Dohodnutý režim“ i pokiaľ ide o otázku úpravy práv a povinností manželov pri správe majetkového spoločenstva, eventuálne z hľadiska vylúčenia niektorého práva či povinnosti do výlučnej právomoci niektorého z manželov.

Napriek skutočnosti, že súčasná právna úprava majetkového spoločenstva manželov sa vyznačuje značnou dispozitívnosťou, zákon tiež zakotvuje pravidlá, opomenutie ktorých je vylúčené. Kogentným ustanovením zákona je predovšetkým to, ktoré stanovuje ako podmienku platnosti manželských i predmanželských zmlúv, že musia byť napísané vo forme notárskeho zápisu. Konkrétne je notárska forma zápisu obligatórna v prípade zmlúv o zúžení a rozšírení SJM a zmluva predmanželská (§ 143a, § 147 OZ). Povinnú písomnú formu zákon zakotvuje u dohody manželov, predmetom ktorej je vyrovnanie SJM (§ 150 odst. 1 OZ). Pokiaľ sa ktorákoľvek z dohôd týka nehnuteľnosti, platia obligatórne dve podmienky, aby konkrétna dohoda vôbec nadobudla účinnosť. A síce, dohoda musí mať bez výnimky písomnú formu a účinnosť nadobúda až vkladom do katastru nehnuteľností, pokiaľ je táto predmetom evidencie katastru nehnuteľností.

Kapitola 1.: Možnosti modifikácie SJM

V rámci „Zákonného režimu SJM“ tvoria majetkové spoločenstvo manželov veci, ktoré jeden z manželov alebo obaja spoločne nadobudli až za trvania manželstva. Pôvodný majetok manžela pritom ostáva v jeho výlučnom vlastníctve a druhý z manželov si naň nemôže činiť žiaden nárok. Rovnako i pokiaľ ide o dar, dedičstvo alebo majetok slúžiaci podľa svojej povahy osobnej potrebe len jedného z manželov. Ďalej ide taktiež o veci vydané v rámci predpisov o reštitúcii majetku jedného z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve už

pred uzatvorením manželstva, alebo ktorému bola vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka (§ 143 odst. 1 OZ). Pri vyrovnaní SJM po rozvoде sa delí spoločný majetok medzi oboch bývalých manželov v zásade rovným dielom. Rovnako sa naloží so spoločnými záväzkami, ktoré vznikli v priebehu manželstva. Pri vyrovnaní sa tak delí iba majetok, ktorý ku dňu zániku manželstva náleží do SJM.

Odlíšnú úpravu SJM, resp. modifikáciu zákonnej úpravy SJM nie len manželmi, ale i snúbencami, a to práve prostredníctvom modifikačných zmlúv, pripúšťa občiansky zákonník v troch smeroch.

Prvou možnosťou je zmena v rozsahu SJM (§ 143a odst. 1 OZ). Snúbenci či manželvia môžu jednak zahrnúť do budúceho SJM majetok a záväzky, ktoré by súčasťou zákonného rozsahu SJM neboli, resp. ktoré sú z neho vylúčené svojou povahou alebo podľa ustanovenia § 143 odst. 1 OZ. Rozšírenie sa môže týkať napríklad darov, ktoré každý z nich na svadbe dostane. Ďalej môžu SJM zúžiť, a to až na zákonom stanovenú vecnú hranicu. Zúženie zákonného rozsahu SJM znamená, že sa zmluvou uzatvorenou medzi snúbencami alebo manželmi, zo SJM vyníma majetok a záväzky, ktoré by inak predmet SJM tvorili a zostávajú (majetok a záväzky) vo výlučnom vlastníctve každého z manželov. Zúženie sa tak môže vzťahovať napríklad na podiely zo zisku, pokiaľ je jeden z manželov spoločníkom firmy. Tak ako tak, snúbenci či manželvia týmto dispozitívnym úkonom vytvoria „Dohodnutý režim SJM“, ktorý v prípade, že ide o zmluvu uzatvorenú medzi snúbencami, vstúpi v účinnosť uzatvorením manželstva. Pokiaľ je predmetom takejto zmluvy nehnuteľnosť, ktorá už náleží do spoločného imania alebo do výlučného majetku jedného z nich, nadobúda zmluva účinnosť až vkladom do katastru nehnuteľností.

Druhému smeru odpovedá možnosť snúbencov a manželov zmeniť pravidlá o spoločnej správe majetku a dohodnúť sa, že každý z nich bude disponovať s určitými vecami samostatne, bez ohľadu na názor druhého z partnerov (§ 147 OZ). Naproti tomuto dohodnutému obsahu SJM, v zákonomnom obsahu SJM (§ 145 OZ) platí princíp, že okrem drobných výdajov a obvyklých úkonov, musia so všetkými majetkovými opatreniami súhlasiť obaja manželvia. V záležitostiach ostatných, ktoré rámec obvyklej správy prekračujú, sa vyžaduje súhlas oboch manželov.

Treťou možnosťou, je zmena doby vzniku SJM (§ 143a odst. 2 OZ). Snúbenci, rovnako ako manželvia, si môžu vyhradiť úplne alebo z časti vznik SJM ku dňu zániku manželstva, a to až

na veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti. Takéto odloženie vzniku SJM ku dňu zániku manželstva má pre manželov majetkový dôsledok, ktorého podstata spočíva v tom, že za trvania manželstva majú manželia s výnimkou vecí, ktoré predstavujú obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti, len samostatné výlučné majetky. Na veci, ktoré manželia nadobudli spoločne, sa aplikujú ustanovenia o podielovom spoluvlastníctve § 137 a násl. OZ. Pokiaľ ide o samostatné majetky, tie si spravuje každý z manželov podľa všeobecných ustanovení § 123 a násl. OZ. Právny režim samostatných majetkov manželov sa zmení ku dňu zániku manželstva. V deň zániku manželstva prítom do spoločného imania manželov vstúpi iba ten majetok každého manžela, ktorý vyhovuje všeobecným pravidlám pre zaradenie do predmetu SJM. Naďalej samostatným majetkom manžela zostane ten majetok, ktorý je manželom vymedzený zo SJM podľa všeobecných ustanovení (§ 143 OZ). Rovnaké majetkovoprávne účinky ako zánik manželstva má v týchto prípadoch i prehlásenie konkurzu (§ 14 odst. 1 písm. k) zákona č. 328 / 1991 Sb., o konkurze a vyrovnaní).

ČASŤ II.: DISPOZITÍVNE PRÁVNE ÚKONY UMOŽŇUJÚCE MODIFIKOVANIE ZÁKONNÉHO ROZSAHU SJM – DISPOZITÍVNY ROZSAH SJM

§ A : Úprava majetkovoprávnych vzťahov pred uzatvorením manželstva

Kapitola 1: Predmanželská zmluva

A. Stávajúca právna úprava

V súčasnosti, respektíve od 1. 1. 1998, čiže od účinnosti tzv. veľkej novely zákona o rodine, tj. zákon č. 91 / 1998 Sb., majú nie len manželia, ale i snúbenci, čiže muž a žena, chystajúci sa vstúpiť do zväzku manželského, možnosť upraviť svoje majetkové vzťahy (rozsah SJM i spôsob jeho správy) ešte pred vznikom manželstva, a teda i SJM. Inštitút predmanželskej zmluvy bol novelou zakotvený v ustanovení § 143a odst. 3 OZ. Predmanželská zmluva upravuje spoločné majetkové pomery manželov po svadbe. Snúbenci si môžu uvedenou zmluvou dohodnúť najrôznejšie modifikácie SJM spočívajúce v rozšírení, či zúžení zákonného režimu SJM, rovnako ako manželia (§ 143a odst. 2 OZ). Občiansky zákonník ďalej dovoľuje i snúbencom uzatvoriť dohodu, zmyslom ktorej je odloženie vzniku SJM z časti alebo úplne, až ku dňu zániku manželstva (§ 143 odst. 2 OZ), a to opäť, až na veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti. Čiže manželom spoločné imanie fakticky vôbec nevznikne a okrem spoluvlastníctva k obvyklému vybaveniu domácnosti, nebudú za trvania manželstva vznikať spoločné majetkové vzťahy.

Podľa platného českého práva, predmanželskú zmluvu ako zmluvu typovú neupravujú ani občiansky zákonník, ani zákon o rodine. Tieto zmluvy sú uzatvárané ako zmluvy inominátne v súlade s ustanovením § 2 odst. 3 OZ, § 51 OZ a § 491 odst. 1 OZ. Ako som uviedla vyššie, rodinné právo, vedľa zákona o rodine a ďalších súvisiacich predpisov verejnoprávneho charakteru, upravujú tiež právne normy obsiahnuté v občianskom zákonníku. Ide najmä o normy, ktoré sa týkajú manželského majetkového práva a práva manželského a rodinného bývania. Prepojenosť zákonov, ZoR a OZ, vyplýva z ustanovenia § 104 ZoR.

Právna úprava tohto dispozitívneho úkonu realizujúceho autonómnu vôľu dvoch slobodných jedincov, ktorí podľa svojich predstáv a potrieb upravujú svoje pomery, je odrazom zásady, že všetko, čo nie je výslovne zakázané je dovolené. Je nevyhnutné však mať neustále na pamäti,

že pokiaľ hovoríme o „úprave pomerov“, pôjde predovšetkým o pomery majetkové. Ide o tzv. disponovateľné práva, ktorých najrôznejšie úpravy sú meritom predmanželských zmlúv. Snúbenci môžu dispozitívnym úkonom akým je predmanželská zmluva modifikovať predmet zákonného inštitútu manželského majetkového práva, tiež jeho správu a napokon je možná i modifikácia okamihu vzniku SJM, čiže možnosť jeho vyhradenia až ku dňu zániku manželstva.

Naproti právam disponovateľným, je akákoľvek modifikácia tzv. nedisponovateľných práv vylúčená. Jedná sa o absolútne práva osobné a osobnostné. Absolútnymi právami sú pri tom práva, ktorých sa nikto nemôže vzdať, práva svojou povahou nezrušiteľné, nepremlčateľné a nezaniknuteľné. Zákon o rodine v § 18 stanoví: „Muž a žena majú v manželstve rovnaké práva a rovnaké povinnosti. Sú povinný spolu žiť, by si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, spoločne sa starať o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie“. Česká platná právna úprava tak snúbencom neumožňuje prostredníctvom predmanželskej zmluvy vylúčiť vznik a uplatnenie práv a povinností osobného charakteru, ako je právo vzájomnej vernosti, povinnosť rešpektovať svoju dôstojnosť. Predmanželská zmluva nesmie opomínať ani kogentné a imperatívne ustanovenia OZ a ZoR. Snúbenci zmluvne nemôžu vylúčiť v zákone o rodine zakotvenú rovnosť, a to ako práv, tak i povinností. Zmluvu typu: „Pokiaľ mi budeš neverný, zaplatíš mi 500 tisíc Kč.“, je samozrejme možné uzavrieť (§ 51 OZ), je však veľmi otázna vymáhateľnosť takejto dohody. Naproti tomu zmluva, ktorá by napríklad obsahovala dohodu, podľa ktorej si manželia môžu byť 3x do roka neverní, by bola absolútne neplatná, pretože odporuje kogentnému ustanoveniu ZoR. Zmluvne snúbenci nemôžu vylúčiť ani práva a povinnosti osobno-majetkového charakteru ako napr. výživné medzi manželmi. Opäť sa jedná o právnu úpravu kogentného charakteru (§ 91 ZoR). Taktiež v zmluve nemôže byť určená výška výživného budúcim potomkom. Zmluva sa nesmie týkať ani určenia, kto bude mať po rozvode v opatere dieťa. Do zmluvy nemôže byť zahrnutý majetok získaný dedením, pretože ide o majetok, ktorý patrí do výlučného vlastníctva nadobúdateľa. Nie je možné ňou určiť ani dediča v prípade smrti jedného z manželov atď.

Predmanželská zmluva v rámci českého právneho poriadku nie je nemennou, raz a navždy stanovenou úpravou. Obdobne ako v právnej úprave ruskej či nemeckej, môže byť úprava SJM manželmi menená i v priebehu manželstva, a to ďalšou zmluvou vo forme notárskeho zápisu. Je treba však poznamenať, že tu existuje názorová nejednotnosť. Uvedená možnosť

zmeny predmanželskej zmluvy v budúcnosti, korešponduje napr. s názorom Prof. Jána Dvořáka, ktorý ako jedinú podmienku uvádza zákonom predpísanú formu verejnej listiny¹⁷⁾. Podľa iných názorov, je však nemenná a túto nemennosť predmanželskej zmluvy je možné dovodiť priamo zo znenia ustanovenia § 143a odst. 3 OZ : „Manželé môžu....rozšíriť alebo zúžiť....“, ktoré je v tvare dokonanom a nie nedokonavom, tj. : „...rozširovať....zúžovať...“¹⁸⁾. Zakotvenie uvedenej nemennosti, by však v skutočnosti znamenalo popretie zmluvnej slobody ako jedného z obligatórných znakov súkromnoprávneho vzťahu ako takého. Je vylúčené takéto znemožnenie realizácie autonómnej vôle manželov, ktorí práve prostredníctvom dispozitívnych úkonov, môžu realizovať svoje predstavy odpovedajúce faktickému stavu majetkových vzťahov, v tom ktorom okamihu ich manželstva.

Napokon, v predmanželskej zmluve je taktiež možné dohodnúť určité pravidlá pre prípad rozvodu, za ktorých SJM bude vyrovnané. Takto dohodnuté pravidlá však nie sú neopomenuteľné. Pokiaľ by teda pri rozvode nemohlo dôjsť k dohode manželov, predmanželská zmluva by slúžila iba ako dôkaz v prípadnom konaní o vyrovnaní spoločného imania.

B. Zrovnanie so situáciou na Slovensku

Ako Slovenku ma nenecháva chladnou ani otázka úpravy majetkového spoločenstva manželov v slovenskom štáte.

Na Slovensku sa rovnako ako tomu bola za obdobia federácie stále uplatňuje inštitút bezpodielového spoluvlastníctva manželov (BSM), ktorého právna úprava je obsiahnutá predovšetkým v ustanoveniach § 143 - § 151 (slovenského) občianskeho zákonníku, tj. zákon č. 40 / 1964 Sb., pod rubrikou Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Na rozdiel od úpravy českej, sa slovenská vyznačuje stále značnou kogentnosťou, v rámci ktorej môžu byť predmetom BSM iba hmotné veci. Úprava majetkového spoločenstva manželov na Slovensku zostala od novely OZ zákonom č. 509 / 1991 Sb. v podstate dodnes nezmenená. Uvedená novela predovšetkým oživila možnosti modifikácie majetkového spoločenstva manželov, a to

---

¹⁷⁾Dvořák J.: Majetkové společenství manželů, Praha, ASPI Publishing, 2004, str. 188

¹⁸⁾Pokorný M., Holub M., Bičovský J.: Společné jmění manželů, 1. vydanie, Praha, Linde, 2000, str. 49

ustanovením § 143a OZ. Zakotvením tohto ustanovenia došlo k návratu inštitútu koakvizície (spolu nadobudnutého majetku manželov) do občianskeho práva vtedajšej federácie. Možnosť modifikácie majetkového spoločenstva manželov novelou teda zakotvená bola, týkala sa však len zmlúv uzatváraných medzi manželmi.

Po rozdelení a následnom vzniku dvoch samostatných autonómnych štátov českej a slovenskej republiky, vývoj v oblasti majetkových vzťahov manželov začal na Slovensku stagnovať. Zatiaľ, čo dnešná česká právna úprava zaisťuje realizáciu zmluvnej voľnosti a možnosť uplatnenia autonómnej vôle ako manželov, tak i snúbencov, slovenská úprava ostáva zatiaľ pozadu a v podstate v rozpore s požiadavkami demokratických štátov, nezakotvuje dostatočnú dispozitívnosť. Na Slovensku tak snúbenci nemôžu uzatvoriť predmanželskú zmluvu, a to napriek tradícii koakvizície.

Koakvizícia (*coacquisitio coniugium*) je inštitútom uhorského práva, ktorého podstata spočívala v majetkovej rovnoprávnosti manželov. Manželka bola v oblasti majetkovoprávnej zásadne samostatná a na rozdiel od právnej úpravy rakúskej, nevzťahovala sa na ňu majetková podriadenosť manželovi. Podstata spoluvlastníctva medzi manželmi spočívala v tom, že v ňom mal každý z manželov oddelený svoj výlučný majetok, kam patrilo všetko, čo každý z manželov nadobudol do uzavretia manželstva. Hovoríme o tzv. zvláštnom majetku. Za zvláštny majetok sa ďalej označovalo to, čo bolo darom za trvania manželstva, dedičstvom, legátom, čiže odkazom, bezplatne získaným majetkom a tiež veci, ktoré svojou povahou slúžili len k osobnej potrebe jedného z manželov. Koakvizícia, tj. spoločne nadobudnutý majetok, vznikala ako u platného, tak u putatívneho vlastníctva v tých prípadoch, kde sa koakvizícia uplatňovala podľa právneho poriadku existujúceho v Uhorsku, tj. u manželstiev nešľachticov podľa právneho obyčaja, prípadne na základe uzatvorenej zmluvy u manželov, ktorí žili v spoločnej domácnosti¹⁹⁾. Manželom náležalo vlastníctvo zvláštného druhu, tzv. koakvizičné spoluvlastníctvo, predmetom ktorého boli aktíva i pasíva. V prípade koakvizície tak nešlo len o vlastníctvo. Predstavovalo spoluvlastníctvo ideálne, ktoré nebolo možné po dobu trvania manželstva zrušiť, ani ho previesť na iného alebo ho

---

¹⁹ Holub M., Pokorný M., Bičovský J. : Společné jmění manžlů, 1. vydanie, Praha, Linde, 2000, str. 22-23

zabaviť. Do koakvizície spadajú majetky nadobudnuté prácou, úsporami a vôbec všetko, čo tam patrilo podľa dohody manželov alebo podľa vôle tretej osoby, napríklad testátora alebo darcu. Pokiaľ ide o spomínanú zmluvnú voľnosť v rámci koakvizície, spočívala v možnosti dohody uzatvorenej medzi manželmi, čo budú mať ako zvláštny majetok, čiže s akým majetkom bude každá strana voľne nakladať.

Ďalšou podstatnou odlišnosťou je rozsah BSM na Slovensku a SJM v Čechách. Za značne zaostalú, nepokrokovú a neodpovedajúcu dnešnej skladbe majetkových práv a vôbec požiadavkám neustále sa komplikujúcich právnych vzťahov, je možné považovať slovenskú úpravu rozsahu BSM. Je nevyhnutné, aby právo reagovalo na skutočnosť, že mnohí manželia disponujú najrôznejšími, v minulosti neznámymi právami vyplývajúcimi napríklad z vlastníctva akcií, obchodných podielov, cenných papierov, dlhopisov apod..

Aby som sa vrátila k meritu veci; súčasná platná právna úprava na Slovensku inštitút predmanželskej zmluvy vôbec nepozná. Rovnako veľmi nedostatočná, je i úprava vymedzujúca rozsah BSM. Ako v prvom tak i v druhom prípade ide z môjho pohľadu, a tiež vzhľadom na vyššie uvedené historické prierezy o úpravu, ktorá skutočne vyžaduje nejaké zlepšenie. Za veľavravné je možné považovať „zaostanie“ Slovenska oproti českej platnej právnej úprave v oblasti manželských majetkových vzťahov, a to nie len vzhľadom na stávajúcim úpravám v týchto štátoch, ale predovšetkým sohľadom na ďalšie snahy smerujúce k zlepšeniu a prehĺbeniu českej úpravy v navrhovanom občianskom zákonníku, ktorý sa zameriava na ešte väčšie zaistenie dispozitívnosti celej právnej úpravy.

V skutočnosti mojím pôvodným zámerom v tomto oddiele vôbec nebola iba nekompromisná kritika. Na druhú stranu, bohužiaľ mi nič iné, ako smutné konštatovanie nedostatočného záujmu predstaviteľov slovenskej politickej nomenklatúry o celú problematiku, neostáva. Keď opomeniem neúspešný pokus o novelizovanie OZ vrátane inštitútu majetkového spoločenstva manželov, ktorý bol uskutočnený na základe návrhu legislatívneho zámeru nového slovenského Občianskeho zákonníku, predloženého pod č. 13102 / 2001 na rokovanie vlády a schválený uznesením Vlády SR č. 827 zo 7. 8. 2002. Vtedajšia vláda slovenskej republiky týmto uznesením uložila ministrom spravodlivosti predložiť na rokovanie vlády návrh OZ vypracovaný na základe schváleného legislatívneho zámeru do 31. 8. 2005. Úloha vypracovať a predložiť návrh OZ na rokovanie vlády však bola uznesením Vlády SR č. 753 / 2005 zo dňa 28. 9. 2005 zrušená. V súčasnosti tak pevne verím a dúfam v ďalšiu známku

pozitívneho smerovania, ktorá sa javí v legislatívnom zámere súčasného ministra spravodlivosti Slovenskej republiky. Štefan Harabín, ako minister spravodlivosti SR dňa 24. 01. 2007 vymenoval novú rekodifikačnú komisiu, úlohou ktorej je predloženie nového legislatívneho zámeru občianskeho zákonníka do začiatku roka 2008. Napriek uvedenému, otázka ako bude oblasť manželského majetkového práva upravená, a či navrhnutá úprava bude možnosť uzatvárania predmanželskej zmluvy vôbec obsahovať, zostáva naďalej otvorená.

§ B: Úprava SJM počas manželstva

Kapitola 2: Zmluva o rozšírení SJM, zmluva o zúžení SJM, zmena doby vzniku SJM

A. Stávajúca právna úprava

Občiansky zákonník možnosť modifikácie SJM formou rozšírenia alebo zúženia zákonom stanoveného rozsahu majetku a záväzkov nadobudnutých či vzniknutých v budúcnosti, ale i tých, ktoré už SJM tvoria, upravuje v ustanovení § 143a odst. 1 OZ. Zákon manželom umožňuje, aby na základe svojej vôle uzavreli dohodu o rozšírení SJM, a to o majetok či záväzky náležiaci do výlučného vlastníctva jedného z nich alebo naopak dohodu o zúžení SJM, čiže o vyňatí predmetu zo spoločného imania a jeho vložení do výlučného vlastníctva iba jedného z manželov.

Spoločné imanie manželov je prostredníctvom zmluvy o rozšírení SJM de facto možné rozšíriť neobmedzene. Manželia sa môžu dohodnúť, že všetok ich majetok bude v SJM, a že žiaden z manželov nebude mať svoje výlučné imanie. Predmetom zmluvy môže byť ako majetok, tak i záväzky, a to nie len existujúce, ale i tie, ktoré ešte len vzniknú v budúcnosti. Dohoda môže znieť i tak, že majetok ktorý manželia nadobudli pred uzatvorením manželstva, bude predmetom SJM. Stávajúca právna úprava tiež umožňuje začleniť do SJM i majetok, ktorý by inak, priamo zo zákona, bol vo výlučnom vlastníctve len jedného z manželov (podľa § 143 odst. 1 OZ). Konkrétne ide o možnosť uzatvoriť zmluvu, podľa ktorej bude súčasťou SJM napr. dar, dedičstvo apod.

Pokiaľ pôjde naopak o zmluvu, meritom ktorej je zúženie rozsahu SJM, je treba mať na pamäti, že neobmedzenosť, ako je tomu v prípade zmluvy o rozšírení rozsahu SJM sa tu neuplatní. Občiansky zákonník síce v § 143a odst. 1 OZ, v ustanovení, kde sa venuje možnosti zúženia SJM žiadnu medzu nestanoví (ako je tomu v prípade zúženia SJM rozhodnutím súdu podľa § 148 odst. 1 OZ), na druhú stranu, s ohľadom na význam inštitútu SJM je neobmedzenosť vylúčená. Táto skutočnosť vyplýva zo samotnej podstaty SJM, ktorá predstavuje majetkové spoločenstvo manželov, vznikajúce medzi manželmi vždy (i keď niekedy až ku dňu zániku manželstva), a ktorého zrušenie či zánik dohodou medzi manželmi za trvania manželstva je tak vylúčený. Môžeme dovodiť, že úprava, ktorá by umožňovala kedykoľvek SJM dohodou zrušiť, by bola v priamom rozpore so stávajúcou úpravou, podľa ktorej je so vznikom manželstva, vznik SJM nevyhnutne spojený, a ktorý predstavuje jeho neoddeliteľnú súčasť. Čiže, je síce pravda, že môžeme vedľa „Zákonného režimu SJM“, režimu daného zákonom hovoriť i o „Dohodnutom režime SJM“, ktorý odpovedá dohode, či dohodám manželov uskutočnených na základe ich slobodne prejavenej vôle, nič menej existencia rovnocenného vlastníckeho práva oboch manželov k „minimu“ majetku i záväzkov, tvoriacich tzv. obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti²⁰⁾, ako základ spomínaného majetkového spoločenstva manželov, je nezrušiteľná.

Rovnako, ako je tomu i v prípade zmlúv predmanželských i v prípade zmlúv o zúžení SJM je vylúčené, aby sa úprava týkala nedisponovateľných práv. Manželia ani predmanželskou zmluvou, ani zmluvou o zúžení rozsahu či obsahu SJM nesmú porušiť či obísť práva kogentné, či imperatívne, dané zákonom. Nesmú ani vylúčiť vznik či existenciu práv prirodzených, ktorých ochrana je zaistená Ústavou, resp. Listinou základných práv a slobôd.

Veľmi dôležité je poukázať na skutočnosť, že predovšetkým v prípade, kedy sa ako dispozitívny úkon modifikujúci existujúce SJM uplatní zmluva o jeho zúžení, je treba klásť najväčší (spomedzi ostatných modifikačných dispozitívnych úkonov) dôraz na ochranu práv tretích osôb, resp. veriteľov. Zatiaľ čo zmluva o rozšírení SJM v podstate nemôže ohroziť práva veriteľov takmer nijako, predmanželská zmluva zasa upravuje majetkové vzťahy do budúcnosti, čiže samotná účinnosť zmluvy a teda v nej obsiahnutej úpravy je podmienená uzatvorením manželstva. Naproti tomu, zmluvou o zúžení SJM manželia upravujú majetkové vzťahy reálne existujúce, či tie, ktoré majú v budúcnosti vzniknúť v rámci SJM s tým, že

---

²⁰⁾ Výkladu uvedeného súlovia sa venujem vyššie, na str. 24

účinnosť zmluvy až na zákonom predpísanú formu nie je v podstate nijak obmedzená. V podstate jedinou výnimkou, vylučujúcou účinnosť tejto zmluvy, predstavuje úprava obsiahnutá v ustanovení zákona č.328 / 1991 Sb., o konkurze a vyrovnaní, a to v ustanovení § 26 odst. 3 ZKV.

Opäť, v prípade, kedy predmetom zmluvy, či už o rozšírení alebo naopak zúžení SJM, bude nehnuteľnosť, ktorá náležala do výlučného vlastníctva len jedného z manželov, alebo naopak sa modifikačnou zmluvou ešte len vlastníctvom jedného z manželov má stať, nadobudne zmluva účinnosť, resp. nehnuteľnosť sa stane predmetom SJM alebo výlučným vlastníctvom len jedného z manželov, vkladom zmluvy do katastru nehnuteľností (§ 143a odst. 1 OZ).

Manželia môžu taktiež zmluvou vo forme notárskeho zápisu vyhradiť úplne alebo z časti vznik SJM až ku dňu zániku manželstva, opäť s výnimkou vecí tvoriacich obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti. V okamžiku zániku manželstva tak predmetom SJM bude všetko to, čo presahuje rozsah imania každého manžela, s ktorým do manželstva vstupoval a nadobudol v súlade s § 143 OZ. Túto možnosť zakotvuje ustanovenie § 143a odst. 2 OZ. Pokiaľ ide o vznik vlastníckeho práva k veciam manželmi nadobúdanými platí, že po tom ako manželia uzatvorili takúto zmluvu, bude každý z nich nadobúdať do svojho výlučného vlastníctva. V prípade, že budú manželia nadobúdať spoločne, tak potom do vlastníctva podielového²¹⁾. Môžeme tu hovoriť o fikcii existencie SJM, ktorá zaniká v prípade zániku manželstva. Zmluvu je možné pri tom uzatvoriť kedykoľvek v priebehu manželstva, ale vyrovnanie sa uskutoční až ku dňu zániku manželstva²²⁾.

B. Vyrovnanie SJM v prípade zúženia SJM

Rovnako, ako je tomu pri zániku SJM, tak i v prípade zúžení SJM, sa uskutočňuje jeho vyrovnanie. Vyrovnanie predstavuje obligatórny následok zúženia spoločného imania, a to ako v prípade, kedy k nemu došlo na základe modifikačnej zmluvy uzatvorenej medzi manželmi formou notárskeho zápisu podľa § 143a odst. 1 a 2 OZ, tak i v prípadoch zúženia

---

²¹⁾ M.Knappová, J. Švestka, J.Dvořák a kol.: Občanské právo hmotné 1, 4., aktualizované a doplněné vydání, str.393

²²⁾ Štěpánová S.: Společné jmění manželů a podnikání, Computer Press, a.s., Brno, 2006, str.

SJM rozhodnutím súdu (§ 148 odst. 1 a 2 OZ). Vyrovnanie, spočívajúce v rozdelení SJM medzi manželmi, a to ako majetku, tak i záväzkov, ktoré do SJM spadali v deň jeho záväzku sa uskutoční obdobne, ako je tomu v prípade zániku SJM²³⁾.

Kapitola 3: Úprava spoločná oddielu A a B

A. Zmluva – forma, náležitosti, odmena notára

Rovnako u zmluvy predmanželskej i zmluvy o zúžení či rozšírení SJM, zákon vždy zakotvuje obligatórnu formu písomnej zmluvy medzi manželmi (či snúbencami) a je kogentne daná forma notárskeho zápisu (§ 143a odst. 1 OZ). Znamená to, že nedodržanie tejto formy má za následok absolútnu neplatnosť zmluvy podľa ustanovenia § 40 OZ. Pre doplnenie, ako som sa zmienila už vyššie, nie je vylúčený ani iný obsah zmluvy vyjadrený formou notárskeho zápisu. Podľa súčasného znenia občianskeho zákonníka môžu manželia (zmluvou uzatvorenou touto formou) vyhradiť úplne alebo z časti vznik SJM ku dňu zániku manželstva (§ 143a odst. 2 OZ), pokiaľ nejde o veci tvoriace obvyklé vybavenie spoločnej domácnosti.

Zákon o notároch a ich činnosti, tj. zákon č. 358 / 1992 Sb., (notársky poriadok) upravuje inštitút notárskeho zápisu v ustanoveniach § 62 a násl.. V § 63 zakotvuje náležitosti predmanželskej zmluvy (resp. notárskeho zápisu). Predmanželská, i akákoľvek iná zmluva modifikujúca SJM musí obsahovať tieto údaje:

1. Miesto, deň, mesiac a rok úkonu;
2. Meno, priezvisko a sídlo notára;
3. Meno, priezvisko, bydlisko, rodné číslo účastníkov, ich zástupcov, svedkov, dôverníkov, prípadne tlmočníkov;
4. Prehlásenie o spôsobilosti k právnym úkonom;
5. Spôsob overenia totožnosti účastníkov, svedkov, dôverníkov, zmocnencov a tlmočníkov;
6. Obsah úkonov;
7. Údaj o schválení zápisu po prečítaní jednotlivými účastníkmi;

---

²³⁾ Ďalej viď: C. Vyrovnanie SJM, str. 19 a násl.

8. Podpisy účastníkov (ich zástupcov, dôverníkov), svedkov a tlmočníkov;
9. Odtlačok úradnej pečiatky notára a jeho podpis.

Poplatok notárovi za vypracovanie predmanželskej zmluvy, zmluvy o zúžení, rozšírení, či odložení vzniku SJM ku dňu zániku manželstva, sa stanoví podľa vyhlášky č. 196 / 2001 Sb., o odmenách a náhradách notárov a správcov dedičstva, a to podľa prílohy pod názvom Sadzobník odmeny notára za úkony notárskej činnosti, oddiel I., položky A. Platí, že notár si za spísanie notárskeho zápisu o právnom úkone, vrátane vydania jednej kópie notárskeho zápisu, účtuje podľa tarifnej hodnoty, ktorá sa rovná cene predmetu právneho úkonu. Čiže výška poplatku odpovedá hodnote právneho úkonu, ktorá sa stanoví percentom z odhadnej ceny majetku vymedzeného v zmluve. V prípade, že hodnotu majetku (tarifnú hodnotu), ktorej sa predmanželská zmluva týka nie je možné vyčíslit' alebo je ju možné určiť iba s nepomernými problémami, činí odmena notára 2500,- Kč. Inak platí pre výpočet ceny za uzatvorenie predmanželskej zmluvy u notára:

Hodnota majetku*	Poplatok	Z čiastky presahujúcej
prvých 100 tis. Kč	0 Kč + 2,0 %	0 Kč
do 500 tis. Kč	2000 Kč + 1,20 %	100 tis. Kč
do 1 mil. Kč	6800 Kč + 0,60 %	500 tis. Kč
do 3 mil. Kč	9800 Kč + 0,30 %	1 mil. Kč

najmenej však 800 Kč

* ide o hodnotu majetku, ktorého sa konkrétna modifikačná zmluva týka.

Platnosť i účinnosť nadobúdajú modifikačné zmluvy (okrem predmanželskej) podpísaním zmluvy (vo forme notárskeho zápisu) subjektmi dohody. Predmanželská zmluva potom nadobúda platnosť podpisom zmluvných strán, čiže budúcich manželov, a to samozrejme jedine za predpokladu, že predpísaná forma notárskeho zápisu bola dodržaná. Účinnosť potom táto zmluva nadobudne až sobášom snúbencov a teda vznikom SJM, ktoré má byť rozšírené alebo zúžené, eventuálne ktorého vznik má byť úplne alebo z časti vyhradený ku dňu zániku manželstva. Pokiaľ predmetom ktorejkoľvek z modifikačných zmlúv bude nehnuteľnosť, stane sa zmluva vzťahujúca sa k tejto nehnuteľnosti účinnou až jej vkladom do katastru nehnuteľností podľa ustanovení zákona č. 265 / 1992 Sb., o zápisoch vlastníckych

a iných vecných práv k nehnuteľnostiam. Samotný návrh na vklad pritom bude možné podať až po uzatvorení manželstva.

Pokiaľ ide o zmluvu predmanželskú, platí že jej predmet a obsah je vždy vecou dohody medzi oboma snúbencami. Je možné povedať, že predmetom predmanželskej zmluvy môže byť všetko, čo môže byť predmetom SJM. I tu, pre prípad nehnuteľnosti platí, že manželia ju do SJM nadobudnú pri rozšírení SJM alebo len jeden z manželov pri zúžení SJM, iba na základe vkladu tohto práva do katastru nehnuteľností. Náplňou predmanželskej zmluvy de facto býva predovšetkým spisanie hnuťel'ného a nehnuteľného majetku, ktorí obaja snúbenci do manželstva vnášajú, eventuálne prepísanie nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva jedného z manželov, alebo naopak rozšírenie jeho vlastníctva i na druhého partnera.

B. Ochrana práv veriteľ'ov a tretích osôb

Pokiaľ ide o tretie osoby (resp. veriteľ'ov), tí nesmú byť predmanželskou ani akoukoľvek inou dohodou uzatvorenou medzi snúbencami či manželmi, vzťahujúcou sa k SJM, na svojich právach nijak dotknutí (§ 150 odst. 2 OZ). Manželia sa voči tretej osobe môžu úspešne odvolať na modifikáciu zmluvu iba vtedy, pokiaľ je tejto osobe obsah zmluvy známi (§ 143a odst. 4 OZ), pričom znalosť obsahu zmluvy inou osobou musí byť doložená v dobe vzniku záväzku. Znalosťou sa pritom rozumie vedomosť o konkrétnom obsahu zmluvy, nie len vedomosť o jej existencii. Dôkazné bremeno o tom, že tretia osoba obsah zmluvy poznala, leží pritom na manželoch. Inak tomu môže byť v prípade zápisov (predovšetkým vzhľadom na ich verejnosť) uskutočnených v obchodnom registri. Pokiaľ na manželov alebo na niektorého z nich dopadá povinnosť založiť takúto zmluvu do zbierky listín obchodného registra a oni takúto povinnosť splnili, nebudú manželia musieť obsah takejto zmluvy dokazovať. V prípade, že veriteľ požaduje vrátenie záväzku od jedného z manželov a zároveň o existencii zmluvy nevie, má právo jednať tak, akoby neexistovala. Veriteľ má v takomto prípade právo domáhať sa uspokojenia svojho záväzku zo SJM tak, akoby platil zákonný, nijako nemodifikovaný majetkový režim SJM. Naproti tomu, pokiaľ je veriteľovi obsah predmanželskej, či inej modifikačnej zmluvy známi, platia pre neho pravidlá v tejto zmluve stanovené.

Keďže obecne, z pohľadu tretích osôb, nie sú majetkové vzťahy manželov jednoznačné, slúži k ochrane práv tretích osôb a veriteľ'ov inštitút vyvrátiteľnej právnej domnienky podľa § 144

OZ. Domnienka, ktorá bola do českého občianskeho zákonníku včlenená novelou, uskutočnenou zákonom č. 91 / 1998 Sb. stanoví, že pokiaľ nie je preukázaný opak, má sa za to, že majetok nadobudnutý a záväzky vzniknuté za trvania manželstva, tvoria spoločné imanie manželov.

Právnu ochranu právam tretích osôb, resp. veriteľov zaisťuje i oblasť práva procesného, a to zákon č. 99 / 1963 Sb., občiansky súdny poriadok (OSŘ). V ustanovení § 262a odst. 1 OSŘ zakotvuje, že výkon rozhodnutia na majetok patriaci do SJM je možné nariadiť tiež vtedy, pokiaľ ide o vydobytie záväzku, ktorý vznikol za trvania manželstva len jednému z manželov. Za majetok patriaci do spoločného imania povinného a jeho manžela sa totižto pre účely nariadenia výkonu rozhodnutia považuje tiež majetok, ktorý netvorí súčasť SJM iba pre to, že bol zmluvou zúžený zákonom stanovený rozsah SJM, alebo že bol zmluvou vyhradený vznik SJM ku dňu zániku manželstva. Z uvedeného tak môžeme dovodiť, že modifikácie SJM uskutočnené dispozitívnymi úkonmi, majú význam predovšetkým pre „stanovenie pravidiel“ medzi manželmi samotnými. Ako som uviedla vyššie, zákonom zakotvené dispozitívne úkony v rámci SJM, nesmú byť za žiadnych okolností prostriedkom, či právnym nástrojom umožňujúcim snúbencom či manželom, akokoľvek sa zbavovať alebo obchádzať ich záväzky voči veriteľom. Na túto skutočnosť a tiež adekvátnu ochranu práv tretích osôb tak pamätá nie len hmotne právna, ale i procesne právna úprava občianskeho práva.

Ďalej zákon v ustanovení § 262a odst. 2 OSŘ stanoví, že k zmluve, ktorou bol zúžený zákonom stanovený rozsah SJM o majetok, ktorý patril do spoločného imania v dobe vzniku pohľadávky, sa pri výkone rozhodnutia neprihliada. Rovnaká úprava platí, i pokiaľ bol naopak zákonom stanovený rozsah SJM zmluvou rozšírený o majetok povinného, ktorý nepatrila do spoločného imania v dobe vzniku vymáhanej pohľadávky. Uvedené ustanovenie zakotvujúce povinnosť zabezpečiť znalosť obsahu zmluvy o modifikácii rozsahu SJM u tretích osôb ešte pred vznikom vymáhanej pohľadávky, je možné považovať za odraz ustanovenia § 143a odst. 4 OZ, podľa ktorého sa manželia môžu voči inej osobe odvolať na modifikačnú zmluvu iba vtedy, pokiaľ je týmto osobám obsah zmluvy známi.

Z uvedeného teda vyplýva, že právam veriteľov je zaistená ako v oblasti občianskeho práva hmotného tak procesného dostatočná ochrana. Na druhú stranu, ani záujem na ochrane práv veriteľov, nesmie vylučovať zmluvnú voľnosť manželov (resp. snúbencov) v oblasti úpravy ich majetkových vzťahov. Je vylúčené, aby predovšetkým s ohľadom na úpravu obsiahnutú

v OSŘ možnosť zmluvných modifikácií stratila svoj význam. Z tohto titulu OSŘ zakotvuje v ustanovení § 267 odst. 2 OSŘ inštitút excidenčnej (vylučovacej) žaloby. Uvedenou žalobou sa môže druhý z manželov brániť v prípade, že nariadeným výkonom rozhodnutia bol postihnutý majetok náležiaci do SJM alebo na majetok, ktorý sa považuje za súčasť SJM (§ 262a odst. 1), avšak vymáhaný záväzok vznikol za trvania manželstva len jednému z manželov, a to pri používaní majetku, ktorý nie je súčasťou SJM. Uvedenú žalobu môže manžel použiť k majetku, ku ktorému má na základe zmlúv podľa § 143a odst. 1 OZ výlučné vlastnícke právo a dosiahnuť tak, aby tento majetok nebol použitý na uspokojenie vymáhanej pohľadávky. Konkrétne ide o majetok, ktorý podľa zmluvy o zúžení zákonom stanoveného rozsahu SJM alebo podľa zmluvy o vyhradení vzniku SJM ku dňu zániku manželstva nepatrí do SJM, a oprávnenému bol v dobe vzniku vymáhanej pohľadávky známi obsah zmluvy (podľa § 267 odst. 2 písm. a). A tiež o majetok, ktorý náležal výhradne povinnému pre to, že ho nadobudol pred manželstvom, dedičstvom, darom, za majetok náležiaci do jeho výlučného majetku alebo podľa predpisov o reštitúcii majetku, ktorý mal vo vlastníctve pred uzatvorením manželstva, alebo ktorý bol vydaný ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka, alebo že slúži podľa svojej povahy len jeho osobnej potrebe (podľa § 267 odst. 2 písm. b). V spornom konaní potom tieto skutočnosti, ktoré sú dôvodom k vylúčeniu majetku z výkonu rozhodnutia, tvrdí a dokazuje manžel povinného. Ochrana manžela podľa ustanovenia § 267 odst. 2 OSŘ tak manželovi povinného slúži iba vtedy, pokiaľ preukáže, že vymáhaný záväzok skutočne patrí len druhému manželovi, a to z niektorého vyššie uvedeného dôvodu.

Napokon, ochrana veriteľov je zaistená i v ustanovení § 14 odst. 1 písm. k), zákona č. 328 / 1991 Sb., o konkurze a vyrovnaní. Uvedené ustanovenie zakotvuje automatický zánik spoločného imania úpadcu a jeho manžela z dôvodu prehlásenia konkurzu. Pokiaľ úpadca podniká, spadá vždy do podstaty tá časť majetku, s ktorou podnikal. Okamžikom prehlásenia konkurzu, manžel - úpadca naďalej stráca akúkoľvek možnosť disponovať so svojim majetkom. Toto právo sa v plnej miere dostáva do rúk správcu konkurznej podstaty, čiže ako jediný oprávnený vykoná s druhým manželom vyrovnanie zaniknutého, alebo zúženého SJM, ktoré do prehlásenia konkurzu ešte nebolo vyrovnané. K vyrovnaniu môže dôjsť dohodou, alebo podaním návrhu na vyrovnanie k súdu (§ 26a ZKV). Nevyhnutnou podmienkou platnosti dohody o vyrovnaní SJM medzi správcou konkurznej podstaty a druhým manželom je schválenie uvedenej dohody súdom. K posilneniu postavenia veriteľov zákon vyžaduje, aby

z dohodou pred jej schválením súdom, vyslovil súhlas aj veriteľský výbor (§ 26a odst. 2 ZKV).

Ochranu veriteľov v uvedenom zákone zakotvuje i ustanovenie § 26 odst. 3 ZKV, ktorý stanoví, že všetky modifikačné zmluvy uzatvorené medzi manželmi, či už o zúžení, alebo rozšírení SJM sú neplatné, pokiaľ boli uzatvorené v lehote 6 mesiacov pred alebo po dni prehlásenia konkurzu. Opäť ide o ochranu práv veriteľov pred účelovými zmluvami uzatváranými medzi manželmi, cieľom ktorých je obchádzanie zákona.

§ C : Úprava SJM pri zániku manželstva

Kapitola 1: Dohoda o vyrovnaní SJM

A. Stávajúca právna úprava

Manželom je občianskym zákonníkom tiež daná možnosť upraviť prostredníctvom dispozitívneho úkonu i ich vzájomné majetkové vzťahy pre dobu po zániku manželstva. Čiže i v okamžiku spojenom so zánikom manželstva (§ 150 OZ).

Zákon stanoví niekoľko zásad (§ 149 OZ), uplatňujúcich sa v prípade zániku SJM zánikom manželstva. Predovšetkým platí, že SJM zánikom manželstva zaniká vždy a bez výnimky. Nevyhnutnou náležitosťou zániku SJM (a to vždy i pokiaľ zanikne za trvania manželstva, či sa iba zúži jeho rozsah) je uskutočnenie vyrovnania zaniknutého (či zaniknutej časti) SJM. Vyrovnaním sa pri tom rozumie rozdelenie aktív a pasív, ktoré sú súčasťou SJM pričom k vyrovnaniu môže dôjsť dohodou, súdnym rozhodnutím alebo uplatnením zákonnej domnienky²⁴⁾. Pri uvedenom vyrovnaní sa pritom vždy vychádza z rovnocennosti podielov oboch manželov na majetku patriaceho do ich spoločného imania. Zákon ďalej zakotvuje oprávnenosť každého z manželov požadovať uhradenie toho, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a zároveň jeho povinnosť nahradiť, čo zo spoločného vynaložil na svoj vlastný majetok. Vychádza sa pri tom z toho, že záväzky oboch manželov vzniknuté za trvania manželstva, sú obaja manželia povinný splniť, a to rovnakým dielom. Pokiaľ ide

---

²⁴⁾ ďalej vid'.: C. Vyrovnanie SJM v prípade zániku SJM, str. 19 a nasl.

konkrétne o vyrovnanie investícií na spoločný majetok manželov platí, že jednému z manželov sa vráti pomerná čiastka, pokiaľ sa hodnota veci od doby jeho investície zmenšila. V prípade, že sa hodnota veci od doby investície naopak zväčšila, nemá tento nárast vplyv a vracia sa iba investovaná čiastka. Tzn. napr. hodnota auta pri kúpe činila 800 tis. Kč + investícia jedného z manželov je v hodnote 200 tis. Kč; v priebehu dvoch rokov od investície sa celková hodnota automobilu znížila na 600 tis. Kč. Pomerná investícia potom činí 120 tis. ($\frac{1}{5}$). Pokiaľ ďalej druhý z manželov nedostane pri vyrovnaní $\frac{1}{2}$, ale podiel menší, znižuje sa i náhrada za investíciu, tzn. ak druhý manžel dostane napr. $\frac{1}{4}$, zo spoločného majetku sa potom druhému z manželov nahradí iba 60 tis. Kč.

K čomu sa pri vyrovnaní SJM musí prihliadnuť predovšetkým a absolútne vždy, sú potreby neplnoletých detí. Predovšetkým pokiaľ ide o to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločného imania. Miera pričinenia sa stanoví predovšetkým so zreteľom k starostlivosti o deti a k obstarávaniu spoločnej domácnosti.

Uvedené zásady sa uplatnia bez výnimky v prípade, kedy k vyrovnaní SJM dôjde rozhodnutím súdu, na návrh jedného z manželov (uvedený návrh je pri tom nutné podať najneskôr do troch rokov po zániku spoločného imania, v opačnom prípade vstupuje v účinnosť nevyvrátiteľné právna domnienka vyrovnaní SJM za podmienok podľa § 150 odst. 4 OZ). Naopak, pokiaľ sa manželia na vyrovnaní SJM zmluvne dohodnú, je možné sa v tejto dohode od uvedených zásad, stanovených zákonom pre vyrovnanie, odchýliť.

Ako jedinú podmienku platnosti uvedenej dohody zákon stanoví písomnú formu zmluvy, a to v ustanovení § 150 odst. 1 OZ. Zároveň, na rozdiel od ostatných dispozitívnych úkonov nevyžaduje, aby mala táto dohoda formu notárskeho zápisu. (Pokiaľ do SJM náleží i nehnuteľnosť, nadobúda dohoda účinnosť vkladom do katastru nehnuteľností).

K zániku manželstva môže dôjsť viacerými spôsobmi. Pripomeniem, že sa tak môže stať rozvodom, prehlásením manželstva za neplatné, smrťou niektorého z manželov, resp. jeho prehlásením za mŕtveho. Dohoda manželov upravujúca ich vzájomné majetkové pomery pre dobu po zániku manželstva, sa však uplatní predovšetkým v prípade zániku manželstva rozvodom.

V prípade, kedy manželstvo zaniká rozvodom, rozlišuje česká právna úprava dva typy rozvodu a tomu i odpovedajúce podávané žaloby. Nevyhnutným predpokladom rozvodu, je podľa platnej právnej úpravy existencia tzv. kvalifikovaného rozvratu, pričom táto situácia predstavuje jediný dôvod rozvratu manželstva. Uvedené sústlovie vymedzuje ustanovenie § 24 zákona č. 94 / 1963 Sb., o rodine : „.....jestliže je manželství tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití“. Existencia samotného rozvratu pritom musí byť vždy dokázaná, na rozdiel od príčin, ktoré k nemu viedli, ku ktorým súd iba prihliadne. Prvé rozlíšenie spočíva v tom, či ide o rozvod sporný alebo nesporný. V prípade nesporného rozvodu ide z hľadiska vyrovnania SJM o jediný prípad, kedy dochádza k vyrovnaniu vzájomných majetkových pomerov medzi manželmi ešte pred zánikom manželstva (v ostatných prípadoch totižto k vyrovnaniu SJM dochádza až po zániku manželstva). Zákon o rodine, tj. zákon č. 94 / 1963 Sb., v ustanovení § 24a zakotvuje, že k vyrovnaniu spoločného imania môže dôjsť už v rámci rozvodového konania, a to za predpokladu, že pôjde o rozvod súhlasný či zmluvný. Nevyhnutným predpokladom nesporného rozvodu je skutočnosť, že manželstvo trvalo minimálne jeden rok, manželia spolu najmenej šesť mesiacov nežijú a k žalobnému návrhu jedného z manželov na rozvod sa druhý manžel pripojí. V takomto prípade súd príčiny rozvratu zisťovať nebude a manželstvo rozvedie, pokiaľ mu manželia predložia písomné zmluvy, ktoré upravujú pre dobu po tomto rozvode vyrovanie vzájomných majetkových vzťahov, práva a povinnosti spoločného bývania a eventuálnu vyživovaciu povinnosť. Všetky uvedené zmluvy pri tom musia byť opatrené úradne overenými podpismi účastníkov. Ďalšou nevyhnutnou súčasťou je pravomocné rozhodnutie súdu o schválení dohody o úprave pomerov neplnoletých detí pre dobu po rozvode. V prípade, že v dobe od uzavretia uvedenej „rozvodovej“ zmluvy do zániku manželstva manželia nadobudnú nejaký ďalší majetok náležiaci do SJM, bude nevyhnutné tento majetok vyrovať v súlade s už uzatvorenou zmluvou o vyrovaní vzájomných majetkových pomerov pre dobu po rozvode manželstva.

Druhou alternatívou zániku manželstva rozvodom predstavuje rozvod sporný. Čiže v prípade, kedy sa žalobca k návrhu na rozvod nepripojí, alebo sa manželia na vyššie uvedených záležitostiach nedohodli, bude súd postupovať podľa obecných ustanoveniach uvedených v § 24 ZoR. Súd teda bude zisťovať príčiny rozvratu manželstva a taktiež ich i vezme v úvahu. Platí, že kvalifikovaný rozvrat manželstva sa nedá usúdiť zo skutočností uvedených v § 24a, a teda sa musí dokázať inak. Môžeme tiež rozlišovať konštrukciu tzv. sťaženého rozvodu podľa § 24b ZoR, kde je obsiahnutá tzv. tvrdosťná klauzula: „Návrhu na rozvod, s nímž

nesouhlasí manžel, který se na rozvratu manželství porušením manželských povinností převážně nepodílel a jemuž by byla rozvodem způsobena zvláště závažná újma, soud nevyhoví, pokud mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství.“ Uvedená úprava sa v praxi uplatní skôr výnimočne, predovšetkým, pokiaľ ide o osoby odkázané na pomoc druhých, ktorých by manžel ľahkomyselne či svojvoľne opustil a im hrozili životné problémy. Takéto manželstvo súd síce tiež rozvedie, avšak iba za predpokladu, že manželia spolu nežijú dlhšie ako tri roky a samozrejme, pokiaľ sú zároveň splnené obecné podmienky § 24 ZoR. Z hľadiska vyrovnania SJM v tomto prípade, ako v podstate vyplýva už zo samotného spôsobu ukončenia manželského zväzku, nemožno predpokladať dohodu manželov o vyrovnaní ich majetkového spoločenstva. K vyrovnaniu preto dôjde predovšetkým rozhodnutím súdu, ktoré je reakciou na návrh niektorého z manželov alebo v prípade, že ani jeden z manželov uvedený návrh nepodá a ani nedôjde k dohode medzi manželmi, vstúpi v účinnosť právna domnienka vyrovnania SJM, a to počínajúc tretím rokom odo dňa zániku manželstva.

Pre úplnosť doplním, že vedľa posudzovania druhu rozvodu (tzn. či sa jedná o rozvod sporný alebo nesporný), sa ďalej rozlišuje, či je alebo nie je treba rozhodnutie súdu o úprave pomerov neplnoletých detí pre dobu po rozvode. Rozhodnutie vydáva súd v konaní podľa ustanovenia § 176, zákona č. 99 / 1963 Sb., občianskeho súdneho poriadku. Je veľmi dôležité rozlišovať, či sa v manželstve narodili deti. Samotný zákon o rodine v ustanovení § 1 odst. 2, stanoví ako hlavný účel manželstva založenie rodiny a riadnu výchovu detí. Z uvedeného vyplýva i celá rada záverov pre úpravu po rozvode manželstva. Nie je to teda tak, že pokiaľ sa manželia na rozvode dohodnú, je takpovediac hotovo. Súd totižto vždy rozhoduje v záujme neplnoletých detí. Ustanovenie § 24 odst. 2 ZoR stanoví, že pokiaľ majú manželia neplnoleté deti, nemôže byť manželstvo rozvedené, pokiaľ by rozvod bol v rozpore so záujmami týchto detí, daným zvláštnymi dôvodmi. Uvedená skutočnosť sa prejaví v tom, že súd manželstvo nerozvedie, dokiaľ nenadobudne právnu moc rozhodnutie o úprave pomerov neplnoletých detí pre dobu po rozvode, ktoré súd vydáva v konaní podľa § 176 OSŘ. Čiže platí, že najskôr je treba rozhodnúť (alebo schváliť dohodu manželov) o neplnoletom dieťati, a až potom sa je možné rozvíeť. V prípade tzv. rozvodu zmluvného podľa § 24a ZoR, je ďalej treba vedľa zmlúv, predložiť i pravomocné rozhodnutie súdu.

Rovnako ako u zmlúv predchádzajúcich (zmluva o rozšírení či zúžení SJM, zmluva vyhradzujúca vznik SJM ku dňu zániku manželstva) uzatvorených medzi manželmi alebo

snúbencami (predmanželská zmluva), ani touto zmluvou, nesmú byť za žiadnych okolností veriteľa dotknutý na svojich právach. Ustanovenia kapitoly 3., oddielu B. Ochrana práv veriteľov a tretích osôb, sa vzťahujú i na tento druh manželskej zmluvy.

Časť III. : Dispozitívne právne úkony umožňujúce modifikovanie zákonného obsahu

SJM – Dispozitívny obsah SJM

§ A : Modifikácia správy SJM

I v oblasti správy spoločného imania manželov je možné rozlišovať ako úpravu zákonnú, „Zákonný režim správy SJM“ (§ 145 a 146 OZ), tak režim vytvorený dohodou manželov (resp. snúbencov), čiže „Dohodnutý režim SJM“ (§ 147 OZ).

Právna úprava obsahujúca pojem „správa spoločného imania manželov“ bola do ustanovenia § 147 OZ vložená novelou, uskutočnenou zákonom č. 91 / 1958 Sb. Nahradila tak predošlý termín hospodárenie. Súčasnú ustanovenia občianskeho zákonníku, zaoberajúce sa správou SJM, tj. ustanovenia § 145, § 146 a § 147, síce pojem hospodárenia nepoužívajú, nič menej je pre užívanie a disponovanie so spoločným imaním lepšie hovoriť ako o hospodárení, pretože obsah tohto pojmu je širší než pojem správy spoločného imania. Hospodárenie je účelovo zamerané na uspokojovanie potrieb rodiny čo do výživy všetkých jej členov, ich bývania a ošatenia i výchovy detí. Ďalej ide tiež o potreby zdravotné, kultúrne, rekreačné a o iné potreby vyplývajúce zo zvyšujúcej sa hmotnej a kultúrnej úrovne občanov. Čiže môžeme dovodiť, že v tomto zmysle predstavuje hospodárenie nadobúdanie do vlastníctva, získavanie, užívanie vecí i iného majetku, nakladanie s vecami, ich opotrebovanie, spotrebovanie, eventuálne i zničenie, či iné formy výstupu z majetku manželov. Proste ide o výkon vlastníckeho práva a v súlade s tým i výkon iných práv²⁵⁾.

Zákonný režim vymedzuje práva a povinnosti manželov pri správe majetku náležiacemu do ich spoločného imania tak, že každý z manželov má rovnaké práva a povinnosti ako iný spoluvlastník, spoludlžník či spoluveriteľ s tým, že práva a povinnosti vykonáva spoločne s druhým manželom. Manželia spoločne užívajú i udržiavajú spoločné veci a spoločné majetkové práva. Každý z manželov môže vykonávať obvyklú správu tohto majetku s tým, že

---

²⁵⁾ Holub M., Pokorný M., Bičovský J.: Společné jmění manželů, Linde Praha, 2000, str. 113

v ostatných prípadoch je potrebný súhlas oboch manželov pod hrozbou relatívnej neplatnosti (§ 40a OZ). Veľmi dôležitou zásadou spoločného obsahu je zásada solidarity, zakotvujúca solidaritu oprávnení i povinností oboch manželov k právnym úkonom vzťahujúcim sa k SJM. Obdobne i v spoločných záväzkoch, obaja manželia vystupujú ako solidárni dlžníci. Veriteľ tak môže žiadať plnenie či už celé alebo len jeho časť ako od oboch manželov spoločne, tak od každého samostatne, a to až do úplného vyrovnania pohľadávky. Povinnosť plniť spoločne, by manželia mali, len pokiaľ by sa jednalo o záväzok s nerozlučným plnením. Za zvlášť kvalifikovanú zložku správy, či hospodárenia so SJM je možné považovať použitie tohto imania (jeho časti) k podnikaniu. Zákon na takýto prípad pamätá v ustanovení ä § 146 OZ, kde zakotvuje zvláštnu úpravu súhlasu jedného z manželov k tomu, aby druhý z manželov mohol spoločné imanie alebo jeho časť použiť k podnikaniu. Zvláštnosť úpravy pri tom spočíva v tom, že takýto súhlas je treba udeliť iba pri prvom použití takéhoto majetku, zatiaľ čo k ďalším právnym úkonom, ktoré s podnikaním súvisia už súhlasu nie je treba

Zákon manželom (resp. snúbencom) v ustanovení § 147 OZ umožňuje upraviť správu SJM odchylné od zákonnej úpravy. Čiže ide o možnosť danú manželom (resp. snúbencom), zmluvne upraviť správu SJM podľa ich dohody. V zmluve (resp. predmanželskej zmluve), ktorá musí mať formu notárskeho zápisu, je treba konkrétne uviesť, čo bude ktorý z manželov spravovať, tj. v akých otázkach bude činiť právne úkony s účinkami pre oboch manželov²⁶⁾. Zákon pri tom nezakotvuje o aké konkrétne formy správy SJM sa jedná. Manželvia sa môžu napr. dohodnúť na spoločnej správe spoločného imania bez toho, aby rozlišovali obvyklú správu a ostatné záležitosti, či na výlučnej správe SJM len jedným manželom²⁷⁾. I tu, má „Zákonný režim“ správy subsidiárnu povahu, tzn. pokiaľ manželvia (resp. snúbenci) zmluvne správu svojho SJM neupravia, platí ustanovenie § 145 odst. 2 OZ.

---

²⁶⁾ Plectický V., Hlavsa P., Kocourek J.: Civilní kodex, OZ, OSŘ: výklad, judikatura, související předpisy, Eurounion, s.r.o., Praha, 2001

²⁷⁾ M.Knappová, J. Švestka, J.Dvořák a kol.: Občanské právo hmotné 1, 4., aktualizované a doplněné vydání, str. 394

Záver

Hlavným cieľom mojej diplomovej práce bolo priniesť úplný výklad hmotne právnych dispozitívnych úkonov, uplatňujúcich sa v oblasti manželského majetkového práva. Ide o úkony, prostredníctvom ktorých je možné vytvoriť v rámci majetkového spoločenstva manželov „Dohodnutý režim“, odkláňajúci sa od „Režimu zákonného“. Manželia, eventuálne i snúbenci môžu realizovať svoju autonómnu vôľu a formou dohody tak dospieť k ich vzájomnému konsenzu ohľadne otázok rozsahu či predmetu majetku i otázok hospodárenia s týmto majetkom.

Významným prielomom sa v oblasti manželského majetkového práva stal, v mojej diplomovej práci niekoľko krát zmieňovaný zákon č. 91 / 1998 Sb., novelizujúci zákon o rodine i občiansky zákonník. Zakotvil novú úpravu majetkového práva manželov, označovanú ako spoločné imanie manželov (SJM). SJM nahradilo dovtedajšiu úpravu bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (BSM). SJM sa vyznačuje značnou dispozitívnosťou, nahrádzujúcou predošlú kogentnosť BSM. Je to predovšetkým zmluvná voľnosť a to nie len manželov, ale i osôb, ktoré chcú vstúpiť do zväzku manželského, ktorá činí z dnešnej českej úpravy majetkového práva manželov úpravu, odpovedajúcu súčasným požiadavkám demokratických právnych štátov.

Spoločnosť a vôbec spoločenské vzťahy sú neustále zložitejšie a to sa prejavuje i v oblasti práva vlastníckeho, ktorému je nutné venovať stále väčšiu pozornosť, predovšetkým, pokiaľ ide o jeho ochranu. Inštitút SJM zahŕňa radu dohôd, zaisťujúcich možnosť dostatočnej ochrany vlastníckemu právu oboch manželov i právam s nimi súvisiacim. Úprava modifikácií SJM má veľký význam nie len z hľadiska právneho, v zmysle možnosti dohodnutia pravidiel v majetkových vzťahoch manželov, ale i z hľadiska morálneho, či medziľudského, kde funguje ako poistka, ktorou sa manželia, či snúbenci, môžu vyhnúť eventuálnym budúcim majetkovým nezhodám. V dobe, kedy muž a žena uzatvárajú manželstvo tak síce činia, aspoň vo väčšine prípadov, z lásky , no bolo by krátkozraké, nepripúšťať si možnosť neúspechu. Realita potvrdená i celou radou štatistík je taká, že množstvo rozvodov rok od roku stúpa a spoliehať sa na šťastné, či bezproblémové riešenie majetkových sporov v dobe, kedy už ružové okuliare i pocit lásky dávno zapadli v prach spomienok, je väčšinou naivné. Samozrejme, nie je vylúčené, aby sa všetky majetkové vzťahy manželov, po celú dobu manželstva, ako i pri jeho zániku riadili zákonným režimom SJM. Avšak v prípadoch, kedy

sú napríklad predmetom vlastníctva veľké majetkové hodnoty alebo je jeden z manželov podnikateľom, sa dispozitívne úkony môžu stať prostriedkami, ktoré vôbec vznik eventúálnych nezhôd vylúčia. Predovšetkým v týchto prípadoch je nevhodné, dívať sa v dobe uzatvárania manželstva na predmanželskú zmluvu alebo neskôr, už v manželstve, na ďalšie dohody umožňujúce modifikáciu SJM cez prsty. Dispozitívnymi úkonmi je totižto možné vytvoriť dohodnutý režim, ktorý bude poskytovať ochranu vlastníckemu právu po celú dobu manželstva, vrátane doby jeho eventúálneho zániku, efektívnejšie než režim zákonný.

Za primárny výstup diplomovej práce tak považujem odôvodnenie môjho názoru, že súčasná česká právna úprava SJM poskytuje dostatočný priestor pre autonómne chovanie snúbencov i manželov v oblasti ich majetkových vzťahov. Úprava obsahuje dostatočné množstvo možných dohôd a z tohto hľadiska je adekvátna dnešnému vývoju a potrebám spoločnosti. Inštitút SJM vyznačujúci sa dispozitívnosťou, prekonavšou v minulosti preferovanú kogentnosť, zakotvuje i „Režim zákonný“. Podľa môjho názoru existencia tohto režimu, predstavuje z hľadiska možnosti slobodného rozhodovania manželov jednu z eventúálnych volieb, spočívajúcu v práve manželov, ponechať existenciu ich majetkových vzťahov v réžii „Zákonného režimu“, čiže bez uzatvárania modifikačných dohôd.

Použitá literatúra

1. Monografia:

Dvořák J.: Majetkové společenství manželů, 1. vydanie, Praha: ASPI, 2004

Dvořák J., Spáčil J.: Společné jmění manželů v teorii a v judikatuře, 2., rozšířené vydání, Praha: ASPI, 2007

Jehlička, Švestka, Škárová a kolektiv: Občanský zákoník, Komentář, 9. vydání, Praha: C.H.Beck, 2004

Knappová M., Švestka J., Dvořák J. a kolektiv: Občanské právo hmotné 1., 4., aktualizované a doplněné vydání, Praha: ASPI, 2005

Plecitý V., Hlavsa P., Kocourek J.: Civilní kodex – občanský zákoník, občanský soudní řád: výklad, judikatura, související předpisy, Eurounion s.r.o., Praha, 2001

Plecitý V., Salač J.: Základy rodinného práva, Eurounion s.r.o., Praha, 2001

Pokorný M., Holub M., Bičovský J.: Společné jmění manželů, 1. vydanie, Praha: Linde, 2000

Radvanová S., Zuklínová M.: Kurs občanského práva – Instituty rodinného práva, 1. vydanie, Praha: C.H.Beck, 1999

Šarman J.: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely, Praha: ASPI, 2006

Štěpánová S.: Společné jmění manželů a podnikání, Computer Press, a.s., Brno, 2006

2. Právne predpisy:

Konkurs a vyrovnání, zákon č.328 / 1991 Sb.

Občanský soudní řád, zákon č. 99 / 1963 Sb.

Občanský zákoník a související předpisy, zákon č. 40 / 1964 Sb.

Občiansky zákonník (Slovenskej republiky), zákon č. 40 / 1964 Sb.

Zákon o notárech a ich činnosti, zákon č. 358 / 1992 Sb., (notársky poriadok)

Zákon o rodině, zákon č. 94 / 1963 Sb.

Zákona o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, zákon č. č. 265 / 1992 Sb.

Vyhláška č. 196 / 2001 Sb., o odmenách a náhradách notárov a správcov dedičstva

3. Odborné články:

Boele – Woelki K.: Cesta k rodinnému právu, Právní praxe, 1999, č. 2-3

Dvořák J., K vybraným otázkám majetkových vztahů mezi manželi, Právo a zákonnost 2000, č. 11

Haderka J.: Osobní a majetková práva manželů do účinnosti zákona č. 91 / 1998 Sb., Právní praxe, 1998, č. 9

Hrušáková M., Mates A.: K některým otázkám nové úpravy majetkového práva manželů, Právo a zákonnost, 1992, č. 3

Králíčková Z.: Sbližování a vzdalování slovenského a českého rodinného práva, Právník, 2005, č. 167, 168

Salač J.: Společné jmění manželů, Právní praxe, 1998, č. 9

3. Internetové odkazy:

www.juristic.cz

www.sps.cz

www.sagit.cz

www.justice.gov.sk

www.vlada.gov.sk

<http://vzorysmluvplanetka.cz//>

Príloha:

Vzory zmlúv a žalôb modifikujúcich SJM

**1) ZMLOUVA O ZÚŽENÍ ZÁKONOM STANOVENÉHO ROZSAHU SPOLOČNÉHO
IMANIA MANŽELOV¹⁾**

(§ 143a odst. 1 obč. zák.)

Dňa 10. januára 2001 uzavreli manželia

MUDr. Milan Horák, r. č. 450312/223, bytom Louny, Krátka 6,

a ing. Jiřina Horáková, r. č. 555417/1061, bytom tamtiež,

túto

zmluvu o zúžení zákonom stanoveného rozsahu spoločného imania manželov

I.

Účastníci tejto zmluvy uzavreli manželstvo dňa 22. 11. 1974 na Mestskom národnom výbore v Lounech. Toto manželstvo doteraz trvá rovnako ako spoločné imanie účastníkov, ohľadne ktorého nebola podľa ich prehlásenia uzatvorená žiadna zo zmlúv uvedených v § 143a obč. zák.

II.

Účastníci tejto zmluvy sa dohodli na zúžení zákonom stanoveného rozsahu ich spoločného imania tak, že dom č. p. 256 v Lounech s veškerým príslušenstvom, stavební parcela p. č.

---

¹⁾ Táto zmluva rovnako ako ostatné zmluvy uzavreté podľa § 143a obč. zák. vyžadujú formu notárskeho zápisu. Účastníci zmluvy sa preto musia obrátiť na notára, aby o zmluve spísal notársky zápis.

411/2 o výmere 985 m² a záhrada p. č. 411/3 o výmere 796 m², zapísanej u Katastrálneho úradu v Lounech na liste vlastníctva č. 1127 pre obec a katastrálne územie Louny, ktoré kúpi MUDr. Milan Horák zo spoločných prostriedkov účastníkov, budú vo výlučnom vlastníctve menovaného účastníka.

III.

Účastníci tejto zmluvy sú si vedomí toho, že sa môžu voči inej osobe na túto zmluvu odvolať iba vtedy, pokiaľ je jej táto zmluva známa.

V Lounech dňa 10. januára 2000

MUDr. Milan Horák

Ing. Jiřina Horáková

2) ZMLUVA O ROZŠÍRENÍ ZÁKONOM STANOVENÉHO ROZSAHU SPOLEČNÉHO IMANIA MANŽELOV

(§ 143a odst. 1 obč. zák.)

Dňa 10. januára 2001 uzavreli manželia

MUDr. Milan Horák, r. č. 450312/223, bytom Louny, Krátka 6,

a ing. Jiřina Horáková, r. č. 555417/1061, bytom tamtiež,

túto

zmluvu o rozšírení zákonom stanoveného rozsahu spoločného imania manželov

I.

Účastníci tejto zmluvy uzavreli manželstvo dňa 22. 11. 1974 na Mestskom národnom výbore

v Lounech. Toto manželstvo doteraz trvá rovnako ako spoločné imanie účastníkov, ohľadne ktorého nebola podľa ich prehlásenia uzavretá žiadna zo zmlúv uvedených v § 143a obč. zák.

II.

Účastníci tejto zmluvy sa dohodli na rozšírení zákonom stanoveného rozsahu ich spoločné imanie tak, že všetky veci a hodnoty darované účastníkom alebo jednému z nich počínajúc dňom nasledujúcim po dni uzavretia tejto zmluvy budú patriť do spoločného imania účastníkov.

III.

Tato zmluva sa netýka vecí a hodnôt nadobudnutých účastníkmi do dnešného dňa vrátane.

IV.

Účastníci tejto zmluvy sú si vedomí toho, že sa môžu voči inej osobe na túto zmluvu odvolať len vtedy, pokiaľ je jej táto zmluva známa.

V Lounech dne 10. januára 2000

MUDr. Milan Horák

Ing. Jiřina Horáková

3) PREHLÁSENIE MANŽELOV O VÝLUČNOM VLASTNÍCTVE DRUHÉHO MANŽELA

(§ 143 odst. 1 obč. zák.)

Prehlásenie

Ja podpísaný Ján Navrátil, rodné číslo 450905/314, bytom v Domažliciach, Sliezska 14, prehlasujem, že obraz „Portrét ženy“ od akademického maliara Vladimíra Sychra z roku 1934 je výlučným vlastníctvom mojej manželky Jarmily Navrátilovej, rodné číslo 486010/521, bytom so mnou. Tento obraz manželka zakúpila tento mesiac výlučne z finančných

prostriedkov, ktoré získala dedičstvom po svojom otcovi Jaroslavovi Petránkovi, posledne bytom v Plzni, Lipová 82, zemretého 5. 2. 2000. Obraz sa preto nestal predmetom nášho spoločného imania.

V Domažliciach dňa 31. augusta 2000

Ján Navrátil

4) DOHODA O VYPOSPORIADANÍ ZANIKNUTÉHO SPOLOČNÉHO IMANIA MANŽELOV

(§ 149 odst. 1 obč. zák.)

Dňa 10. januára 2001 uzavreli

Ján Kos, nar. 5. 2. 1950, bytom Beroun, Slezská 14

a Hana Kosová, nar. 6. 3. 1951, bytom Beroun, Rovná 27,

ich manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Berouně zo dňa 14. septembra 2000 č.j. 8C 233/97-16,

ktorý nadobudol právnu moc dňom 8. októbra 2000,

túto

dohodu o vyrovnaní spoločného imania manželov:

I.

Z vecí, ktoré patrili do zaniknutého spoločného imania účastníkov tejto dohody, sa stáva výlučným vlastníctvom:

a) Jána Kosa: automobil Škoda 120 L SPZ BE 12 – 18

b) Hany Kosovej: farebný televízor „Rubín“ (rok výroby 1990), nábytok „Jolana“ do obývajúcej izby, skladajúcej sa zo steny, stolček a sedacej súpravy (rok výroby 1988).

II.

Ján Kos sa zaväzuje k dlhu vo výške 8000 Kč z pôžičky, ktorú účastníkom tejto dohody poskytla Česká sporiteľňa, a. s., pobočka v Beroune pod č. 838956471.

III.

Oprávnenou zo spoločnej pohľadávky účastníkov voči Miloslave Knedlíkovej vo výške 3000 Kč je naďalej výlučne Hana Kosová.

IV.

Ján Kos sa zaväzuje vydať Hane Kosovej televízor „Rubín“ a zaplatiť jej na úplné vyrovnanie podielu čiastku 14 000 Kč (štrnásťtisíc korún českých), všetko do 1 týždňa odo dňa podpisu tejto dohody.

V.

Po splnení povinností podľa bodu IV zhora budú účastníci tejto dohody úplne vyrovnaní a nebudú mať voči sebe žiadne ďalšie nároky z titulu ich zaniknutého spoločného imania.

VI.

Účastníci dohodu prečítali, s ich obsahom súhlasia, čo stvrdzujú vlastnoručnými podpismi.

V Beroune dňa 10. januára 2001

Hana Kosová

Jan Kos

5) ŽALOBA NA ZÚŽENIE SPOLOČNÉHO IMANIA MANŽELOV ZA TRVANIA MANŽELSTVA

(§ 148 odst. 1 obč. zák.)

Okresnému súdu v Lounech

Dvojmo

Žalobkyňa: Jana Nová, r. č. 695203/0661, bytom Louny, Krátka 6

Žalovaný: Peter Nový, r. č. 640709/161, bytom tamtiež

o zúžení spoločného imania manželov

I.

S odporcom sme uzavreli manželstvo dňa 25. augusta 1990 na mestskom národnom výbore v Lounech. Naše manželstvo stále trvá.

Z manželstva sa narodil dňa 25. februára 1992 syn Ján.

Už 3 roky požíva odporca nadmerné alkoholické nápoje a liečenie nepomáha. Takmer celú svoju mzdu utratí za alkohol a navyše predáva spoločné veci, aby získal ďalšie prostriedky.

Dôkaz: vypočutie účastníkov

oddávajúci list a osobné doklady účastníkov

vypočutie našich susedov Jiřího Rotha a Nadi Rothové, bytom Louny, Krátka 7

II.

Za tejto situácie by ďalšie trvanie spoločného imania v zákornom rozsahu odporovalo dobrým mravom, pretože žalovaný sa stáva spoluvlastníkom vecí, ktoré získava výhradne zo svojho príjmu.

Dôkaz: vypočutie účastníkov

III.

S ohľadom na zhora uvedené navrhujem vydanie tohto rozsudku:

Spoločné imanie manželov Jany Nové a Jána Nového, ktorí uzavreli manželstvo dňa 25. októbra 1990 na mestskom národnom výbore v Lounech, sa zužuje až na veci tvoriace obvyklé vybavení spoločnej domácnosti.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni náklady konania do 3 dní od právnej moci rozsudku.

V Lounech dne 10. januára 2001

Jana Nová

6) ŽALOBA NA ZÚŽENIE SPOLOČNÉHO IMANIA MANŽELOV ZA TRVANIA MANŽELSTVA II.

(§ 148 odst. 2 obč. zák.)

Okresnému súdu v Lounech

Dvojmo

Žalobkyňa: Jana Nová, r. č. 695203/0661, bytom Louny, Krátka 6

Žalovaný: Peter Nový, r. č. 640709/161, bytom tamtiež

o zúžení spoločného imania manželov

I.

S odporcom sme uzavreli manželstvo dňa 25. augusta 1990 na Mestskom národnom výbore v Lounach. Naše manželstvo stále trvá.

Z manželstva sa narodil dňa 25. februára 1991 syn Ján.

Dôkaz: vypočutie účastníkov

oddávajúci list a osobné doklady účastníkov

II.

Živnostenský odbor Mestského úradu v Lounach vydal dňa 15. 11. 2000 pod č.j. 94/K/2000 žalovanému živnostenský list pre obchodnú činnosť. Oprávnenie prevádzkovať živnosť a teda oprávnenie k podnikateľskej činnosti má žalovaný od 15. 11. 2000. Ja oprávnenie k podnikateľskej činnosti nemám.

Dôkaz: citovaný živnostenský list

dotaz na živnostenský úrad

III.

S ohľadom na zhora uvedené navrhujem vydanie tohto rozsudku:

Spoločné imanie manželov Jany Nové a Jána Nového, ktorí uzavreli manželstvo dňa 25. augusta 1990 na Mestskom národnom výbore v Lounach, sa zužuje až na veci tvoriace obvyklé vybavení spoločnej domácnosti.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni náklady konania do 3 dní od právnej moci rozsudku.

V Lounech dňa 10. januára 2001

Jana Nová

7) ŽALOBA NA ROZŠÍRENIE SPOLOČNÉHO IMANIA MANŽELOV DO PREDCHÁDZAJÚCEHO ROZSAHU

(§ 148 odst. 4 obč. zák.)

Okresnému súdu v Lounech

Dvojmo

Žalobca: Peter Nový, r. č. 640709/161, bytom Louny, Krátka 6

Žalovaná: Jana Nová, r. č. 695203/0661, bytom tamtiež

o rozšírení spoločného imania manželov do predchádzajúceho rozsahu

I.

Rozsudkom Okresného súdu v Lounech zo dňa 15. novembra 2000 č.j. 5C 94/2000 – 7 bolo na návrh žalobkyne zúžené naše spoločné imanie podľa § 148 odst. 2 obč. zák., pretože som získal oprávnenie k podnikateľskej činnosti.

Dôkaz: spis tunajšieho súdu sp. zn. 5C 94/2000

II.

Živnostenský odbor Mestského úradu v Lounech, teda živnostenský úrad, ktorý živnostenský list vydal, mi zrušil rozhodnutím zo dňa 15. decembra 2000 č.j. 94/K/2000 na základe mojej žiadosti živnostenské oprávnenie k 15. 12. 2000. Nemám teda už oprávnenie k podnikateľskej činnosti. Naše manželstvo stále trvá.

Dôkaz: vypočutie účastníkov
citované rozhodnutie živnostenského úradu

III.

S ohľadom na zhora uvedené navrhujem vydanie tohto rozsudku:

Spoločné imanie manželov Petra Nového a Jany Nové zúžené rozsudkom Okresného súdu v Lounech zo dňa 15. novembra 2000 č.j. 94/2000 – 7 sa rozširuje do predchádzajúceho rozsahu.

Žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu nákladov konaní.

V Lounech dne 10. januára 2001

Peter Nový

8) ŽALOBA NA VYROVNANIE SPOLEČNÉHO IMANIA MANŽELOV

(§ 149 obč. zák.)

Okresnému súdu v Beroune

Dvojmo

Žalobkyňa: Hana Kosová, r. č. 605331/1312, bytom Beroun, Rovná 27

Žalovaný: Ján Kos, r. č. 580224/0668, bytom tamtiež

o vyrovnaní spoločného imania

I.

Manželstvo so žalovaným sme uzavreli dňa 25. augusta 1990 na Mestskom národnom výbore v Beroune. Z manželstva sa narodil dňa 27. februára 1992 syn Ján. Naše manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Beroune zo dňa 15. októbra 2000 č.j. 8C 233/2000 – 16, ktorý nadobudol právnu moc dňa 10. novembra 2000. Nepĺnoletý Ján bol zverený do mojej výchovy.

Dôkaz: vypočutie účastníkov

osobné doklady účastníkov

spis okresného súdu v Beroune sp. zn. 8C 233/2000

II.

Za trvania manželstva sme zo spoločných prostriedkov kúpili dňa 26. júla 1992 nábytok „Jolana“ do obývacej izby je skladajúci sa zo steny, stolčeka a sedacej súpravy (teraz užívam ja), dňa 14. septembra 1994 farebný televízor Rubín (teraz má žalovaný) a dňa 4. 12. 1994 osobní automobil Škoda 120 L SPZ BE 12-18 (teraz užívaný žalovaným). K právnej moci rozvodu, to je k 10. novembru 2000 má podľa môjho názoru obývací pokoj cenu 6000 Kč, televízor 5000 Kč a automobil 50 000 Kč.

V októbri roku 1998 nám Česká sporitel'na v Beroune poskytla p'ozičku vo výške 10 000 Kč (č. p'ozičky 838956471). Zostatok p'ozičky ku d'nu právnej moci rozvodu vrátane úrokov činil 8000 Kč. Ďalej spláca p'ozičku žalovaný.

Dňa 7. januára 1999 sme našej známej Kataríne Vaňkovej požičali čiastku 3000 Kč s tým, že ju vráti do jedného roku. Doteraz sa tak nestalo.

Dôkaz: vypočutie účastníkov

doklady o zaplacení nábytku, televízoru a automobilu

výpis z účtu č. 838956471 Českej sporitel'ne v Beroune

vypočutie svedkyne Kataríny Vaňkovej, bytom Beroun, Dlouhá 856

III.

Na vyrovnaní zaniknutého spoločného imania sa nemôžeme dohodnúť.

Dôkaz: vypočutie účastníkov

IV.

S ohľadom na zhora uvedené navrhujem vydanie tohto rozsudku:

Z vecí, ktoré mali účastníci v spoločnom imaní, sa prikazuje:

a) do vlastníctva žalobkyne nábytok „Jolana“ a televízor Rubín

b) do vlastníctva žalovaného automobil Škoda 120 L SPZ BE 12-18. Žalobkyni sa prikazuje pohľadávka účastníkov vo výške 3000 Kč proti Kataríne Vaňkovej.

Žalovaný je povinný uhradiť dlh vo výške 8000 Kč z p'ozičky, ktorá bola účastníkom poskytnutá Českou sporitel'ňou v Beroune pod č. 838956471.

Žalovaný je povinný vydať žalobkyni televízor Rubín a zaplatiť jej na vyrovnanie podielu čiastku 14 000 Kč do 3 dní od právnej moci rozsudku.

Žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu nákladov konania.

V Beroune dňa 10. januára 2007

Hana Kosová

**9) NÁVRH NA POVOLENIE VKLADU DO KATASTRU NEHNUTEENOSTÍ NA
ZÁKLADE DOHODY O VYROVNANIE SPOLOČNÉHO IMANIA MANŽELOV**

(§ 150 odst. 1 obč. zák., § 4 zák. č. 265/1992 Sb., v znení neskorších predpisov)

Katastrálny úrad Beroun

Navrhovatelia: Hana Kosová, r. č. 515306/023 bytom Beroun, Rovná 27

Ján Kos, r. č. 500205/1327 bytom Beroun, Slezská 14

Návrh na zahájenie konania o povolení vkladu do katastru nehnuteľností

Raz

Kolky za 500 Kč

Prílohy: vid' ďalej

Dňa 10. januára 2001 sme uzavreli dohodu o vyrovnaní spoločného imania manželov. Predmetom dohody je mimo iné dom č. p. 14 na zastavanej ploche p. č. 5372 so všetkým príslušenstvom, so zastavanou plochou p. č. 5372 o výmere 202 m², záhradou p. č. 5373 o výmere 696 m² a ostatní plochou p. č. 695/4 o výmere 2 m². Všetko zapísané na liste vlastníctva p. č. 10982 Katastrálneho úradu Beroun pre obec a katastrálne územie Beroun.

S týmto návrhom predkladáme:

- dohodu o vyrovnaní spoločného imania manželov s tromi kópiami

Navrhujeme, aby po uskutočnení konania katastrálny úrad vydal rozhodnutie o povolení vkladu do katastru nehnuteľností podľa predloženej dohody zo dňa 10. januára 2001 a uskutočnil zápis vkladu vlastníckeho práva pre Jána Kosa, r. č. 500205/999 ako výlučného vlastníka nehnuteľností uvedených zhora.

V Beroune dňa 10. januára 2001

Hana Kosová

Jan Kos